

Katoliški glas

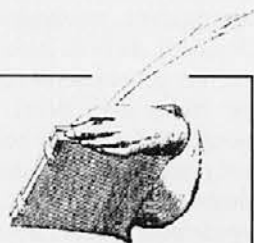
Settimanale - Spedizione in abbonamento postale - Pubblicità inferiore 50%

Redazione - Uredništvo: Riva Piazzutta, 18 - 34170 Gorizia - Gorica - Tel. 0481/533177 - Fax 0481/536978

Poduredništvo: 34133 Trieste - Trst - ul. Donizetti, 3 - Tel. 040/370846 - Fax 040/633307 - Poštni t/rn 10647493 Zadruga Goriška Mohorjeva

TAXE PERÇUE	GORIZIA
TASSA RISCOSSA	ITALY

NAŠ UVODNIK

Velik praznik

V našem zamejstvu smo te dni priče velikemu prazniku - Slovenski Evrošoli '95. Pri nas gostuje več kot 300 učencev in dijakov, ki pripadajo raznim evropskim manjšinam, od Frizijcev in Kataloncev pa do Baskov in Lužiških Srbov, ki se udeležujejo prireditve, ki so jo z velikim naporom organizirale slovenske šole v Italiji.

Slovenska Evrošola '95 je torej velik praznik. Za nas Slovence v Italiji pa predstavlja praznik v prazniku 50-letnica obnove naših šol takoj po 2. svetovni vojni, katere praznovanje poteka v okviru Slovenske Evrošole. V tržaškem oz. goriškem Kulturnem domu sta na programu slavnostni akademiji.

Na ta praznik pa je legla velika senca. Prav v torek je prišla vest, da je italijanski minister za šolstvo Lombardi podpisal odlok, ki med drugim predvideva združitev dveh slovenskih nižjih srednjih šol na Tržaškem. Šola Fran Erjavca iz Rojana naj bi bila od 1. septembra dalje podružnica šole Ivan Cankar od Sv. Jakoba; šola Fran Levstika s Proseka pa podružnica šole Srečko Kosovel z Opčin. Podobna nevarnost baje preti tudi nekaterim višjim srednjim šolam, tako italijanskim kot slovenskim, v Trstu in Gorici. Zaman so bili torej posegi in protesti slovenskih šolnikov in staršev, nič ni zalegel niti poseg slovenskega zunanjega ministrstva. Italijanski šolski minister je torej osvojil predlog tržaškega šolskega skrbnika Vita Campa, proti kateremu se je negativno izrekel tudi tržaški pokrajinski šolski odbor in glede katerega prizadeti starši še čakajo razsodbo Deželnega upravnega sodišča. Zadeva torej še ni zaključena.

Pričakovati je, da bosta tudi z mednarodne manifestacije, kot je Slovenska Evrošola '95, prišla obsodba in protest zoper tako ravnanje, ki krši mednarodne dogovore o statusu slovenske šole. V to smo prepričani. Navsezadnje je tudi to oblika internacionalizacije našega vprašanja.

Ivan Žerjal

Krvave solze

Če pa Kristus ni vstal... Potem je seveda vse zaman. Minil je še en praznik, ko BESEDA NI MESO POSTALA. Ko smo molili le z mislimi, pa vere nismo uresničevali z DEJANJI; kajti Kristus ni abstrakten pojem, Kristus je v slehernem od nas. V nas samih je mrtev ali pa živ. Vsa ideologija ne pomaga nič. Evangelij je mrtev, če ga ne živimo skozi svoja majhna ali pa velika dejanja vsak trenutek, zdaj in tu.

Torej: Ali je Kristus res vstal v slehernem od nas? Odgovorimo si, vsak zase! Tudi ta, ki to piše, torej jaz sam!

Če smo ostali egoisti, ni vstal. Če nam pomeni poslovnost več od ljubezni, ni vstal. Če eno molimo in drugo delamo, tudi ni vstal. Če še sovražimo soseda, brata, sestro, mater, očeta, znanca, ženo, moža, samega sebe..., potem je še zmerom mrtev. Če se bojimo tistih, ki jih je pričevanje žive ljubezni izmučilo do umobolnosti, potem se Kristus v nas ni prebudil. Če zapiramo oči pred materialno stisko sočloveka, a mi imamo vsega več kot preveč, potem naš Kristus še zmerom leži mrtev. Če bolj verjamemo obrekovalcu ko svojemu notranjemu glasu; če izrekamo sodbe kar tako, brez premisleka; če nas je strah pred drugim; če uporabljamo soljudi le kot kline na lestvi našega družbenega vzpona, potem... potem...

In če se sprenevedamo, pa v krvavih solzah, ki se pojavljajo, ne prepoznamo solz trpeče Bosne, Somalije, Čadenije..., smo hinavci in izdajamo Kristusa ob sleherni besedi naše vsakodnevnosti.

ne, še tako vroče izšepetane molitve. Če torej v teh krvavih solzah ne prepoznamo trpeče Ljubezni, ki nas več ne prosi, ne roti z navadnimi solzami, ker je teh pač zmanjkalo, potem... Če se sprašujemo: KJE JE KRISTUS? pa bogatimo ob tej in drugih vojnah, potem... Če od tega izkopička dajemo Cerkev, da bi si olajšali vest, potem... Če nam v prsih bije srce, izrezano še živemu bojevniku nekje sredi Bosne, pa naše ustnice šepetajo: »Kristus, usmili se!«, potem... Če obnavljamo zapuščene cerkvice in smo slepi za bedo, za lakoto, za neizmerno trpljenje, ki ga vsak dan gledamo po televiziji ali pa pred svojim pragom, potem... Če osvetljujemo naše cerkve, da se kot kristali bleščijo v nočno nebo, a so cerkvice, kapelice, svetišča Ljubezni v naših srcih porušena, oskrnjena, izničena, potem... Če iztezamo dlani in jezike, da bi prejeli hostijo in z njo Najsvetejše, pa v sebi nimamo ljubezni, potem... Če zaničujemo trpina iz bajtice v Paracagu in ne vidimo njegovega pričevanja živega Evangelija, potem... Če kot papige ponavljamo stereotipe, pa se ne zevedamo strašne notranje praznine, potem...

Potem smo hinavci, ki mirno živijo z dvojno, trojno, četverno moralno. Kajti, resnično: ni Kristusa izven naših del. V njih je živ, na pol živ ali pa mrtev. Torej ne pretvarjamo se in ne pričakujemo, da bo nekdo drug za nas ali namesto nas vstal od mrtvih!

Tako, vidite, resnica je v svojem bistvu zelo preprosta.

Marjan Tomšič

voslavni patriarh Bartolomej I., letos pa je glavne misli napisala luteranska redovnica sestra Maatje. Ta ni prišla slučajno v javnost; v Vatikanu je že bila prisotna na sinodi za redovniške poklice. Pri obredu jo je zastopala sestra Minke de Vries. Zraven papeža je bil tudi pravoslavni duhovnik moskovskega patriarhata p. Joan Sviridov.

To so pomembne simbolične poteze. Vemo, da sedanji papež gleda s posebno pozornostjo na novo tisočletje, predvsem pa na zблиžanje med pravoslavno in katoliško Cerkvijo.

Papeževe besede na Veliko noč

Njegove besede, posebno ob takem dnevu, dobivajo svetovni odmev. Vsi mediji poročajo o tem. Negativna značilnost nekaterih časnikarjev pa je ta, da dajejo papeževim besedam le socialni in politični pomen ter grede mimo tistega verskega navdiha, ki preveva duh teh besed. Njegovo poslanico lahko razumemo le v duhu stavka sv. Avgustina: *Krščanska vera je vera v vstajanje Jezusa Kristusa*. Ta je bistveni namen vsakega papeževega posega; tega pa nekateri ne razumejo in dajejo posamične pripombe, ki nimajo kaj opraviti s celoto.

Papež se je spomnil manjšin, k jih današnji svet prezira: spomnil se je na Kurde, Indiose, nekatera afriška plemena, ki so v nevarnosti, da izginejo. »Velika« politika teh ljudi ne omenja; papež pa jih omenja z edinstvenega balkona na trgu sv. Petra in opozarja, da imajo pravico do življenja tudi oni, ki večkrat nimajo niti branilca.

Velika noč v znamenju kulture

Nekateri praznujejo Veliko noč »po spominu«. Ne grede v cerkev, imajo pa se še za vernike, morda čutijo kaj domotožja, morda si ne drznejo stopiti v cerkev, ker bi jim bilo nerodno. Doma in v krogu domačih ali prijateljev praznujejo Veliko noč z boljšim »velikonocnim« kosilom in pestrimi darovi. Tem Nikodemom voščim iz srca, naj jim bo prijetno, naj jim to kosilo »tekne« in naj ga obnavljajo.

Obhajanje skrivnosti

Marsikdo drug pa v teh dneh čuti potrebo po večjem zблиžanju z Bogom. Zaveda se, da ima z njim odprte račune, in čuti potrebo po spovedi in obhajilu.

Bog deluje v nas na različne načine. Sprejmemo ta tihi veter, ki veje v nas!

g.s.

Kako smo obhajali velikonočne praznike?

Več ljudi po cerkvah

Kot so nam sporočili iz raznih krajev, je bilo letos po cerkvah več ljudi kot ponavadi. Manj jih je sicer prišlo na veliki četrtek in veliko soboto, nekaj več na petkov križev pot, največjo prisotnost pa so zaznali na oljčno nedeljo in na samo Veliko noč.

Ekumenski križev pot v Rimu

Vsakoletni križev pot na veliki petek v Rimu s papežem na čelu je pravi dogodek, ki ga neposredno prenašajo televizijske postaje različnih narodov.

Od lani pa je dobil ta obred poseben ekumenski pečat. Na papeževo vabilo je lani poskrbel za besedilo carigraski pra-

Papež je na Veliko noč voščil v 57 jezikih

Kamen je bil odvaljen od groba

Nekega aprilskega jutra je prispel romar v majhno mesto v Dalmaciji. Rdeče sonce je vzhajalo na obzorju in njegovi žarki so odsevali v mirnem morju. Vse je dišalo po pomladanskem cvetju. Po grmovju so veselo žvrgoleli kosi. Bila je Velika noč.

Tisto nedeljsko jutro je bil romar nenavadno srečen. Zavest, da je Kristus vstal, ga je napolnjevala z veliko radostjo. Misli si je sam pri sebi: »Moja mati me torej ni rodila za smrt, ampak za življenje!«

Zvonovi so vabili k maši. Ljudje so se iz vseh koncev zgrinjali proti cerkvi. Romar se je pomešal mednje. Ko jih je slišal govoriti v tujih jezikih, ni mogel zadrževati ganjenosti. Od sreče so mu solze tekale po licih. Zavedel se je: Gospodovo vstajenje pomeni rešitev za vse narode, za ves svet. Ta misel je dopolnila njegovo veselje.

Odkod romarju ta vera, ta gotovost? Zaradi žena, ki so šle zgodaj zjutraj h grobu. Našle so namreč kamen, od groba odvaljen. Vstali Gospod se je nato prikazal Mariji Magdaleni in svojim učencem, s katerimi je tudi jedel.

Tudi naša vera v vstalega Gospoda temelji na izkustvu tistih, ki so videli in zaupali. Ker se je Gospodova napoved, da bo vstal od mrtvih, uresničila, zaupamo, da bomo tudi mi vstali z njim, kot nam je obljubil.

Ali ste že kdaj razmišljali o tem, kako bo v nebesih? Lepo bo. Bo nekaj podobnega kot v primeru, ko ste bili z ljubljenimi osebami ali skupini prijateljev. Zaradi lepote odnosa ste si želeli, da bi tisto srečanje trajalo vso večnost. Iz takega

srečanja ste izšli obogateni, polni miru in upanja za prihodnost. V nebesih si bomo v polnosti bratje in sestre. Ne bomo se več čutili ogrožene drug pred drugim. Ne bo se nam potrebno pretvarjati. Naša telesa bodo prenovljena, poduhovljena. Najlepše pa bo to: za vedno bomo skupaj z Gospodom. Neutrudno bomo zrlj njegovo lepoto.

Kristus je vstal in vstali bomo tudi mi. Ne živimo, kot da kamen od groba ne bi bil odvaljen in kot da Kristus ne bi vstal! Poglobimo svojo zavest, da smo ustvarjeni za večno življenje in ne za večno trohneje v grobu!

Ivan Hočevar

Spor med škofom in frančiškani v Mostarju

V Mostarju že dolgo traja nesporazum med frančiškani in škofom. Škof Ratko Perić hoče namreč odvzeti frančiškanih nekatere župnije in jih izročiti svetnim duhovnikom. Ta spor je dosegel višek v nedeljo, 2. aprila. Škof je odvzel frančiškanih štiri mestne župnije. Verniki so se temu uprli in vdrli v župnišče ter s silo odvedli škofa in tajnika. Šele proti večeru so ju izpustili. Zoper to nasilje so se oglasili in ga obsodili kardinal Tomko, tajnik kongregacije za vero, frančiškanski general Schaluck in kardinal Kuha-rič. Nesporazum med škofom in frančiškani zadeva tudi Medjugorje, ker škof Perić nikakor neče priporočati romanj v ta kraj, ker še ne zaupa v medjugorske dogo-dke.

Papeževa enciklika Evangelij življenja in zakon št. 194 o splavu

2.del: Dvoličnosti in nejasnosti zakona 194

1. Zakon št. 194 iz leta 1978 ne govori o splavu, ampak o *prekinitvi nosečnosti*, ki ni tehničen izraz za splav, ampak besedna zveza, ki ima bistveno drugačen poudarek in torej bistveno drugačen pomen. Splav (abortus) izhaja iz latinskega glagola *aboriri*, ki pomeni umreti, prekiniti življenje. Poudarek je torej na spočetem otroku, ki je že živo bitje, živeča človeška oseba. Izraz *prekinitve nosečnosti* pa se nanaša izključno na mater. Splav torej ni več splav, ampak prekinitve nosečnosti. Pozornost ni več na pravici spočetega otroka do življenja, ampak na pravici matere, da odloča o življenju in smrti spočetega otroka.

Po drugi strani pa 1. člen pravi, da prekinitve nosečnosti ne sme biti sredstvo za kontrolo in omejitev rojstev, in slovesno izjavlja, da »država... štiti človeško življenje vse od njegovega začetka.« Škoda le, da ne pove tudi, kdaj se človeško življenje začne. S tem pa zakon daje samemu sebi jasen in neizbrisen pečat dvoličnosti, kar je po drugi strani neizogibno, ko zakonodajalcu ne gre za izbiro ene ali druge opcije, ampak predvsem za kompromis, ki naj vsaj formalno omogoči, da bo volk sit in koza cela. Razumljivo je torej, da so se zainteresirani znašli večkrat v zagati pri izvrševanju omenjenega zakona, ki v bistvu temelji na teh osnovnih in uvodnih dvoličnostih, zaradi katerih lahko vsa naslednja pravila pomenijo obenem nekaj in obratno od tega.

2. Kratek povzetek vsebine zakona. V prvih devetdesetih dneh po spočetju se lahko mati odloči za »prekinitve nosečnosti«, če ima razloge, da bi lahko »nosečnost, porod ali materinstvo pre-

dstavljali resno nevarnost njenemu fizičnemu ali psihičnemu zdravju, glede na njeno zdravje ali na njeno ekonomsko, socialno ali družinsko stanje, ali glede na slučajnosti, v katerih je prišlo do spočetja, ali v predvidevanju nepravilnosti spočetega.« Mati se mora v teh primerih obrniti na zdravstvene posvetovalnice, ki naj bi previrile vse alternativne možnosti (se to vedno dogaja?), da bi se lahko izognili splavu. Po devetdesetih dneh nosečnosti pa lahko mati prosi za prekinitve nosečnosti, le kadar nosečnost ali porod predstavlja »hudo smrtno nevarnost« za mater ali kadar obstajajo »patološki procesi, kot na primer tisti, ki zadevajo nepravilnosti spočetega; procesi, ki povzročajo resno nevarnost za fizične ali psihične zdravje matere.«

Zakon dopušča tudi ugovor vesti tistim zdravstvenim delavcem, ki naj bi sodelovali pri prekinitvi nosečnosti.

Ob tem samo eno vprašanje. Mnogi (v glavnem vsi mediji oz. tisti, ki nam prek njih govorijo) stalno poudarjajo, da predstavlja veliko zaslugo zakona št. 194 občuteno zmanjšanje števila splavov po letu 1978, ko je zakon stopil v veljavo. Da se je število splavov zmanjšalo, je res: od leta 1983 do leta 1991 se je zmanjšalo za 31,4%. Vprašanje pa je, če je tores zasluga tega zakona ali pa morda - kot menijo nekateri drugi (sicer redki) znanstveniki - le posledica dejstva, da ste se prav v osemdesetih letih zelo razširili

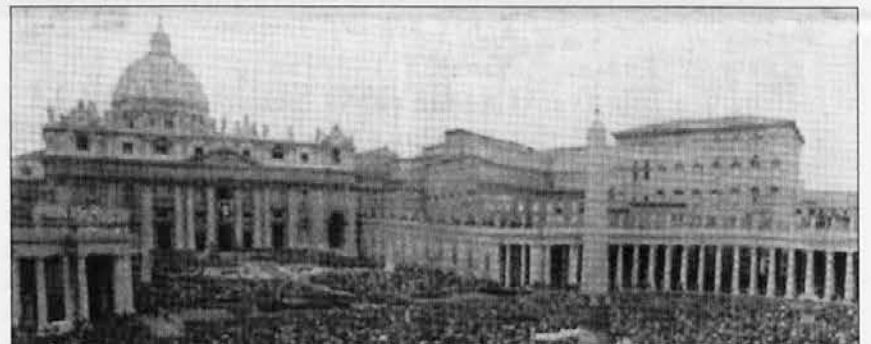
(tudi pod vplivom medijev) reklama in uporaba raznih kontracepcijskih sredstev, s katerimi se matere izogibajo nosečnosti in torej splavu; to pa so sredstva, ki pa so za krščanski nauk prav tako nesprejemljiva kot splav. In to je papež v zadnji encikliki spet poudaril.

3. Še kratek pregled kazenskih določb zakona št. 194 v zvezi s »prekinitvijo nosečnosti«. Zakon predvideva na splošno tri različne kategorije: prekinitve nosečnosti proti materini volji (od 4 do 8 let zapora), prekinitve nosečnosti z materinim soglasjem, toda v kršitvi formalnih predpisov istega zakona (do treh let zapora; v tem primeru je predvidena tudi kazen, sicer precej manjša, za mater) nenamerna povzročitev splava in polovična kazen za povzročitev prehitrega rojstva).

Prav v teh kazenskih določbah se skriva eno od največjih protislovij omenjenega zakona. Če namreč prekinitve nosečnosti proti materini volji povzroči tudi materino smrt, je predvidena kazen od 8 do 16 let zapora.

Paradoks obstaja v dejstvu, da je najnižja kazen za navadni umor 21 let zapora in za nenamerni umor (»omicidio preterintenzionale«) od 10 do 18 let zapora. Pri prekinitvi nosečnosti, ki povzroči tudi materino smrt, imamo dve žrtvi (spočetega otroka in mater), kazen pa je znatno nižja kot pri navadnem umoru ene same osebe.

(dalje prihodnjič)
Damjan Hlede

Pred cerkvijo svetega Petra v Rimu se je za Veliko noč zbrala stotisočglava množica kristijanov

Slovo apostolskega nuncija Piera Luigija Celata

Vsredo, 19. aprila 1995, je apostolski nuncij nadškof Pier Luigi Celata ob odhodu iz Slovenije daroval slovesno sveto mašo v ljubljanski stolnici ob 18.30 uri skupaj s slovenskimi škofi.

Nadškof Pier Luigi Celata je bil imenovan za prvega nuncija v Republiki Sloveniji 24. junija 1992, 15. julija istega leta pa je izročil poverilna pisma predsedniku države Milanu Kučanu. S tem so bili vzpostavljeni diplomatski odnosi med Slovenijo in Svetim sedežem. 6. februarja letos je bil nadškof Celata imenovan za nuncija v Turčiji.

Nadškof Celata se je rodil 23. januarja 1937 v kraju Pitigliano v Italiji. V duhovnika je bil posvečen 8. oktobra 1961. Veliko let je deloval v vatikanskem državnem tajništvu, kjer je bil med drugim zadolžen za spremljanje cerkvenih zadev v nekdanji Jugoslaviji. Več let je bil tudi zasebni tajnik takratnega vatikanskega državnega tajnika kard. Casarolija. 12. decembra 1985 je bil imenovan za apostolskega nuncija na Malti in hkrati za naslovnega škofa Docleje. V nadškofa je bil posvečen 6. januarja 1986. 7. maja 1988 je bil imenovan še za apostolskega nuncija v Republiki San Marino. Ves čas je bil tudi poseben svetovalec v vatikanskem državnem tajništvu. To je bilo zelo pomembno zlasti za njegovo vlogo na Malti, kjer je uspešno vodil pogajanja z vlado za splošno ureditev odnosov med Cerkvijo in državo.

V času njegovega službovanja v Sloveniji je bil 16. decembra 1992 Alojz Uran imenovan za ljubljanskega pomožnega škofa in posvečen v Rimu 6. januarja 1993; 19. januarja 1993 pa je bila ustanovljena samostojna Slovenska škofovska konferenca.

Nuncij Celata je obiskal vse tri slovenske škofije, cerkvene gimnazije v Vipavi, v Šentvidu nad Ljubljano in v Želimlju, se srečeval z mladimi (Stična) in z redovniki in imel več pogovorov s predstavniki države.

2. velikonočna - bela nedelja

»Kdor hoče videti, mora gledati s srcem«

Silvester Čuk

Marsikdo od vas najbrž pozna znamenito knjigo *Mali princ*, ki jo je napisal in z risbami okrasil francoski pisatelj Antoine de Saint Exupery. Pisal jo je v prvem letu druge svetovne vojne, ko je živel v izgnanstvu v Ameriki. Veliko se je družil z otroki, se z njimi igral in poslušal njihova modrovanja ter si to zapisoval. Knjiga je prvič izšla leta 1946 in od tedaj jo prevajajo v neštete jezike in jo vedno znova tiskajo. Mali princ velja za otroško knjigo, toda pisatelj jo priporoča tudi odraslim, kajti »vsi odrasli so bili najprej otroci, toda le redki od njih se tega spominjajo.« V omenjeni knjigi se Mali princ nekoč pogovarja z lisico, ki dečku posreduje veliko dragocenih naukov. Med drugim mu pravi: »Čuj mojo skrivnost! Zelo preprosta je: kdor hoče videti, mora gledati s srcem. Bistvo je očem nevidno.«

To mi je prišlo na misel ob zgodbi nevernega Tomaža, ki jo slišimo vsako leto kot evangelijski odlomek na drugo velikonočno ali belo nedeljo. Pripovedovanju svojih prijateljev apostolov in drugih, ki so videli vstalega Jezusa, ni verjel, ker ni znal gledati s srcem, ampak se je dal voditi sa-

moglavnosti, ki je bila združena z napuhom. Razlagalci Svetega pisma so si edini v sodbi, da je imel Tomaž Jezusa rad nič manj kot drugi apostoli. Menijo, da so ga zaradi njegove vročekrvnosti in črnogledosti močnejše potrli dogodki velikega petka. Njegova velika napaka je bila, da je zapustil družbo apostolov in učencev in tako ni bil navzoč, ko se je na Veliko noč zvečer vstali Gospod prikazal v dvorani zadnje večerje. »Dokler se na lastne oči ne prepričam, ne bom veroval!« je trmasto izjavil. Ob srečanju z Gospodom teden dni kasneje je iskreno izpovedal vero z vzklikom: »Moj Gospod in moj Bog!« Jezus ga je prijateljsko pokaral: »Ker si me videl, veruješ. Blagor tistim, ki niso videli, a so verovali.«

»S temi besedami Jezus ne blagruja tistih vernikov, ki za svojo vero ne iščejo razlogov,« piše p. Albin Škrinjar. »Vera mora biti pametna in razumna. Človek mora vedeti, zakaj veruje, ali v tem ne sme pretiravati. Poznamo nesrečne, uboge ljudi, ki iščejo vero, pa je na najdejo... Nekaj jih vleče v lepoto, ki jo deloma vidijo, deloma slutijo, pa se ne morejo otresti dvomov in kar naprej

čakajo.« Zelo pomembno je, kar piše malo naprej: »Niso dovolj zdrave oči v glavi. Srce, to je, naša duhovna narava mora biti zdrava, da bomo jasno gledali resnice npravnega, duhovnega življenja. Živeti moramo po resnici, če hočemo, da nam duhovne oči ne bodo oslabele.« Za vero je torej potrebno čisto in ponižno srce, kajti vera ni najprej sad našega modrovanja, ampak dar Boga za življenje v prijateljstvu z njim.

Drugi nauk, ki nam ga ponuja Tomaževa zgodba, pa je ta: ljudje smo ustvarjeni kot občestvena bitja, potrebujemo drug drugega. To velja tudi v veri. Naša vera ne more biti samo zasebna zadeva, kakor so nas prepričevali vsa ta desetletja po vojni, ampak mora biti tudi občestvena. Izpovedujemo jo skupaj z drugimi; moja vera se hrani ob tvoji veri, tvoja vera mi je v oporo. Zato Cerkev naroča, da se ob nedeljah in praznikih kot občestvo zbiramo k maši. Ni treba posebej poudarjati, kako je skupna, občestvena vera dragocena in nujna pri vzgoji mladih rodov. Bog hoče, da prihajamo pred njega skupaj in se čutimo odgovorne eden za drugega.

Silvester Čuk

POLITIČNO DOGAJANJE V ITALIJI

V nedeljo bodo upravne volitve. Ker bodo zajele širok krog volilcev (pri nas bomo sicer volili samo v manjših občinah), zavzema ta volilna preizkušnja velik politični pomen: od njihovega rezultata je odvisna usoda Dinijeve tehnične vlade in še marsikaj drugega. Volitve bodo v znamenju volilne reforme, ne bodo pa še reformirane, kar bo omogočilo, da bo volitve preživelo neverjetno veliko število strank. Zaradi tega ni pričakovati, da bi te volitve povzročile večje premike na parlamentarni ravni. Med volilci prevladuje negotovost, zaradi česar je negotov tudi izid. To je sicer nujna posledica velikega prevrata v sistemu strank, ki ga je doživela Italija v zadnjih letih obnem z raznimi preiskavami proti podkupovanju. Sodniki so še vedno v središču pozornosti: Di Pietra snubijo politiki, hkrati pa letijo nad sodnike huda sumničenja in očitki raznih nepravilnosti. Zdi se, da v Italiji ne more nihče ostati čist, kar še večja nezaupanje volilcev. Pričakovati je občutno nižjo volilno udeležbo.

Buttiglione še naprej igra dokaj čudno vlogo: po eni strani podpira Dinijevo tehnično vlado, na katero

je do nedavnega še prisegel, po drugi pa se mu mudi na politične volitve in sam predlaga nezaupnico vladi: rad bi izkoristil, kar je ostalo od bivše KD, ki se je razdelila na vsaj štiri dele, avtentičnih kristjanov pa je bolj malo. Nekaj nastaja okoli Prodijske, toda zanj se zdi bolj zainteresirana levica, ki mora pridobiti konsenz predvsem na sredini, če hoče zares konkurirati navezi Fini-Berlusconi-Buttiglione.

Pokojninska reforma vzbuja seveda veliko zanimanje, toda zdi se, da so v teku velike kupčije, pri katerih bodo kratko potegnili upokojenci. Sindikati trdovratno branijo nekatere privilegije, ki bodo morali nujno odpasti. Plačali bodo novi rodovi. Toda delavci niso pripravljeni upoštevati stiske sindikatov, ki bi morali plačevati svoje stare grehe.

Kar zadeva volitve, smo Slovenci v Italiji brez dvomov. Volili bomo samo v nekaterih manjših občinah tržaške, goriške in videmske pokrajine, povsod imamo na voljo slovenske in demokratske kandidate tako za župane kot za svetovalce. Zato tudi ne more biti dvomov za volilce, ki berejo naš list. **-S**

IZ BENEŠKE SLOVENIJE

Politična prihodnost videmskih občin ter pokrajine je v tem poprazničnem času najpogostejša tema pogovorov. Na upravnih volitvah 23. aprila bodo namreč obnovili mandat občinskim svetovalcem 114 občin na Videmskem ter pokrajinski upravi. Izmed 114 občin videmske pokrajine jih ima 18 več kot 5 tisoč prebivalcev, kar pomeni, da bo prišlo v primeru, da kandidat za župana ne dobi absolutne večine, do drugega volilnega kroga oz. balotaže 7. maja. Med občinami z več kot 5 tisoč prebivalci so tudi Čedad, Humin, San Giovanni al Natisone, Čenta in seveda Videm. V ostalih manjših občinah bo zmagal kandidat z relativno večino glasov. Ob fragmentarnosti občinskih list s podobnimi programi (v srednjski občini ima 500 volilcev na izbiro kar 4 liste) gre posebna pozornost predvsem videmski občini ter pokrajini, kjer se levsredinska koalicija, ki je upravljala obe ustanovi, ni predstavila v isti listi; ljudska stranka je namreč videla več možnosti v Severni ligi. Vendar tudi sama levica ni znala najti skupnega imenovalca in se za pokrajino predstavlja kar s tremi kandidati. Levsredinske sile pa se bodo še srečale na balotaži.

Na političnem prizorišču naše manjšine pa je treba zabeležiti srečanje med našim predstavniškim organom, t.j. začasnim zastopstvom Slovencev, ter predsednikom deželnega sveta FJK Cruderjem. Beseda je tekla o finansiranju predvsem štirih zamejskih ustanov, ki so zaradi zakasnitve le-tega v hudi finančni stiski; med temi je tudi dvojezični center v

Špetru. Predstavniki štirih ustanov so obvestili tudi javnost v Sloveniji in v Ljubljani pripravili tiskovno konferenco. Špetrski šolski center sta v Ljubljani zastopali Marina Cernetic ter Antonella Bukovac. O finančni stiski naše manjšine je razpravljala tudi slovenski parlamentarni odbor za mednarodne odnose, v katerem je J. Šturm-Kocjan našela vsa odprta vprašanja, ki pestijo našo skupnost.

S kulturnega področja moramo omeniti pomembno publikacijo, ki jo je pripravila občinska uprava v Podbonescu, in sicer »Pulfero, ambiente storia cultura«. Gre za izčrpno delo, ki dokumentira zgodovino ter sedanjost bogate vaške tradicije; narava, okolje, zgodovina, vera, toponomastika, pesmi, igre, basni, legende, problem emigracije, figura pesnika Dina Menechina; več zornih kotov za spoznanje posebne realnosti z bogato tradicijo ter zgodovino.

V Režiji pa moramo zabeležiti niz srečanj o rezijanski kulturi in ljudskem izročilu, ki se je pred kratkim sklenil na rezijanskih osnovnih ter srednjih šolah. Že peto leto občinska uprava ter Rezijanski dum pripravljata tovrstna predavanja, da bi osvestila mladino o posebno zanimivi realnosti, ki jo proučujejo celo evropski jezikoslovci, etnografi in muzikologi; gre sicer za pomembno pobudo, vendar lahko dodamo, da je le simbolična, kajti nostalgija po tradiciji, ki umira, ni pravi pristop za ohranitev izročila, ki je bistveno tudi za samo prihodnost teh za življenje neprijaznih krajev.

Erika Jazbar

Veliko upadanje števila Slovencev

Bomo Slovenci počasi izumrli?

Prebivalstvo Republike Slovenije se zadnja tri leta številčno močno zmanjšuje. Pred časom so v Sloveniji objavili študijo, iz katere je razvidno, da slovenski narod vztrajno in polagoma izumira. Predvsem je zelo zaskrbljujoče dejstvo, da je v zadnjih dvajsetih letih zelo upadlo število mladih ljudi. Torej se tudi v Sloveniji dogaja podobno kot v drugih zahodnih državah, namreč to, da se starostna meja ljudi nevarno viša, medtem ko otrok ni ali pa jih je zelo malo. Starostno skupino do 20 let v Sloveniji dosega le 28 odstotkov prebivalstva, kar je odločno premalo za normalen razvoj nekega naroda. Družine imajo v Sloveniji vedno manj otrok; če pa jih imajo, je to eden ali sta dva; trije otroci v slovenski družini so že izjema. To je za rast slovenskega naroda premalo. Po predvidevanju strokovnjakov naj bi se do leta 2020 v Sloveniji občutno povečalo število upokojencev in se še zmanjšalo število mladih. To seveda prinaša s sabo zelo veliko težav. Ena od teh je tudi ta, da bo tudi Slovenija postala stara država, saj bo že v naslednjem stoletju večinsko prebivalstvo Slovenije zelo staro. Star narod pa nima nobene prihodnosti, razen smrti, ki ga gotovo čaka na koncu poti.

Razkol v Istri se pogloblja

Milan Gregorič

V soboto, 14. aprila, se je v Pulju zaključil prvi Svetovni kongres Istranov, ki naj bi postal tradicionalen in naj bi se odslej ponavljal vsaki dve leti. Na njem se je zbralo okrog 800 delegatov iz hrvaške Istre kljub opozorilom in nasprotovanjem, tudi iz istrske diaspore, celo tiste, nam sovražne. Kongres je delal v štirih sekcijah (politična, kulturna, ekonomska in sekcija mladih). Predsednik istrske županijske skupščine Damir Kajin je v predkongresnih izjavah poudarjal, da je glavni namen tega zbora Istranov dialog in da bo to strpen in dostojanstven »poskus, če že ne preseči, pa vsaj razumeti ovire, ki so stoletja omogočale odprt in enakopraven dialog na tem prostoru.« Če se, seveda, po krivdi koga (drugega) ne bo sprevrgel v kaj nezaželjenega. Dodal je še, »da bo čas pokazal, koliko bodo udeleženci Kongresa dalekovidni,« da pa bi lahko ta dogodek pomenil »vstajenje nove Istre« hkrati »potrditvi suverenosti Hrvaške«. Istrski župan Luciano Delbianco pa je pozval javnost in udeležence, »naj ne spolitizirajo Kongresa«, ker naj bi bil njegov moto predvsem v geslu »Vsaj imeti rad svojo domovino je vendarle dovoljeno«. Zagotovil je tudi, da se zaključni dokument, ki ga bo pripravila politična komisija, ne bo sprejemal s preglasovanjem. In prav tu se je vse zalomilo. Komisijo je namreč vodil Ivan Pauletta, znan jastreb iz vrst Istrskega demokratskega zbora (IZD). Sestavljali pa so jo, poleg drugih iz vrst idezejevih disidentov, Tudijsmanove HDZ in drugih istrskih opozicijskih strank. Slednji so namreč že pred Kongresom opozarjali na neprimernost Paulette kot predsednika komisije, vendar so bila opozorila preslišana. In tako se je, ob diametralno nasprotnih pogledih na temeljna politična vprašanja (autonomija, regionalizem id.), razklala na dvoje najprej komisija in za njo še Kongres ter sta bila sprejeta dva ločena zaključna dokumenta. Eden v veliki dvorani, z aklamacijo številnih članov IDZ in njihovih simpatizerjev iz diaspore, ki vztraja na Istri (vključno slovenski) kot enotni čezmejni regiji in drugi v sosedni dvorani, ob podpori istrskih opozicijskih strank in predvsem HDZ, ki tako vizijo v sedanjih okoliščinah odklanja.

Tako se je v naprej idealiziran »strpen in dostojanstven poskus dialoga« pod težo neumisljene in krute politične stvarnosti sprevrgel v svoje nasprotje, t.j. v še večji razkol. Prava pravcata lekcija iz politične naivnosti ali slepote. S Kongresom je HDZ hkrati, prvič po vojni in verjetno v politični praksi nasploh, pozval vidne predstavnike neoirendentističnih sil onstran meje (npr. Paola Sardos Albertinija), da glasujejo in se izrekajo o politični usodi Istre in Istranov. To pa je približno tako, kot če bi ovce povabile volka v svojo stajo, naj soodloča o njihovi usodi.

32. literarna nagrada Vstajenje za leto 1994

Komisija literarne nagrade Vstajenje, ki jo sestavljajo prof. Diomira Fabjan Bajc, prof. Zorko Harej, prof. Martin Jevnikar, urednik Mladike Marij Maver in prof. Zora Tavčar, se je sestala dne 11. aprila 1995 v prostorih Slovenske prosvete v ul. Donizetti 3 in pregledala 25 knjig, ki so jih v preteklem letu izdali zamejski in zdovski pesniki, pisatelji in znanstveniki. Po temeljitih presoji se je soglasno odločila, da podeli literarno nagrado Vstajenje za leto 1994 Rafku Dolharju za življenjsko delo na področju planinske literature, kateri je posvetil vrsto knjig, ob izidu dela *Od Trente do Zajzere*, ki je izšlo pri GMD in je posvečeno znanemu tržaškemu planinskemu pisatelju Juliusu Kugyju.

Komisija je svojo odločitev ute-

meljila takole: Knjiga je sad resnega raziskovalnega dela in avtorjevega lastnega ustvarjalnega pristopa ter je hkrati prikaz naše polpretekle zgodovine v literarnem ključu.

Dela Rafka Dolharja so ukoreninjena v naš prostor in čas. Prikazujejo zahodno mejo slovenskega narodnostnega prostora in tukajšnjega človeka, odlikavajo lepoto Julijcev in Krasa, obenem pa izkazujejo pisateljev močan narodnostni in humanistični čut. Zadnja knjiga - kot večina prejšnjih - se odlikuje tudi po izbranem fotografskem gradivu. Vse fotografije, ki so marsikdaj prave umetnine, je avtor sam posnel.

Podelitev nagrade bo 24. aprila 1995 na večeru Društva slovenskih izobražencev.

ISKRICE

vetdeset vojn.

♦♦♦

Zadnje čase se širi želja po svetem. Dnevnik *Unita* je daroval svojim bralcem evangelije, *Il Corriere della sera* religiozno glasbo, tednik *Epoca* bo izdal tri brošure s stvarnim kazalom Sv. pisma, da o nekaterih novih rubrikah z versko vsebino po TV niti ne govorimo.

Ali se človek zaveda, da je padel nizko, ko je zavrnil Boga in čuti domotožje po njem?

♦♦♦

Nekateri hočejo zaslužiti na račun jokajočih kipcev. Na veliki petek so v večkrat omenjeno italijansko mesto prišli prodajalci; tam so pro-

dajali svoje kramarije in tudi »porchetto« (na sam veliki petek in pred cerkvijo!). Krajevni župan - ateist - pripravljala čudovite stvari za tisoče in tisoče romarjev. Upam, da jih ne bo, da bo ljudi srečala pamet. Iskanje senzacije ni zdravo!

♦♦♦

Tekanje za jokajočimi madonami je lažna religioznost. Podoba ali kip Matere božje imamo v svojih cerkvah in jo lahko kar doma molimo in ne potrebujemo rdečih ali belih solz.

Bogu pa dajmo vedno možnost, da se poslužuje neznatnih stvari, da nas opozarja na našo nezvestobo do njega.

Venček

Nova številka Mladike

V četrtek, 13. aprila, je izšla nova številka Mladike. Uvodnik nosi naslov *Slovenska manjšina med Rimom in Ljubljano* in je posvečen zadnjim aktualnim dogodkom v zamejstvu. Sledi novela Katarine Mahnič *Postaja Pesek*, nato je objavljen spomin Vlastje Simočiča na Franca Jezo z naslovom *Franca Jezo v štirici*. V rubriki Iz arhivov in predalov, ki je v glavnem posvečena polpretekli zgodovini, je objavljen prispevek Saše Rudolfa o Josipu Dolencu, enem izmed tistih primorskih fantov, ki so jih zahodni zavezniki l. 1943 vrgli s padalom na slovensko ozemlje, da bi vzdrževali stike s partizani, in ki so takoj po vojni skoraj vsi izginili brez sledu. Zora Tavčar se je tokrat pogovarjala z znanim slovenskim kulturnim delavcem iz Pariza dr. Evgenom Bavčarjem, Egidij Vršaj pa je za to številko Mladike napisal razpravo o zelo aktualnem problemu nepremičnin istrskih optantov; naslov prispevka je *Slovenija v Evropi in ezulske nepremičnine v Istri*. Ob dvajsetletnici izida knjižice *Edvard Kocbek pričevalec našega časa*, ki sta jo leta 1975 napisala Boris Pahor in Alojz Rebula, in afere, ki ji je sledila, je napisal prispevek Martin Jevnikar. Ta je napisal tudi oceno zbirke črtic Irme Ožbalt *Mrzle peči*.

Objavljena je tudi ocena knjige Antona Stresa *Človek in njegov Bog* ter prispevka Magde Jevnikar o dveh likovnih razstavah v zamejstvu. Prisotne so običajne Mladikine rubrike *Antena* (ki poroča o dogodkih v matici, zamejstvu in zdomstvu), *Mogoče bi vas zanimalo vedeti, da...* (zanimivosti) in *Pod črto* (krajši kritični zapiski o aktualnih vprašanjih).

Skupaj z Mladiko je izšla tudi njena mladinska priloga Rast. Izmed njenih prispevkov velja omeniti pogovor s prof. Marijanom Kravosom o Slovenski Evrošoli '95.

iz

Tam gor je moja vas

V ponedeljek, 10. aprila, je bil zvečer v komorni dvorani SCGV Emil Komel koncert ljudskih pesmi Beneških dolin z naslovom *Tam gor je moja vas*. To je skupek skladb, ki jih je na podlagi etnografske in muzikološke študije Pavleta Merkuja priredil Daniele Zanetovich, tržaški uveljavljen in priznan skladatelj in dirigent, ki je z ženo prof. Eleno De Martin kakovostno vzgojil vrsto goriških mladih glasbenikov, tudi slovenskih. Izvirnost in neposrednost beneškega ljudskega izročila sta s svojim melosom in ritmom že pritegnili tudi slovenske skladatelje, ki so te motive preoblikovali in dali življenje vokalnim in instrumentalnim stvaritvam, sodobnemu in svobodnemu izrazu.

Prvi del koncerta je priložnostni ubrani kvartet klarinetov (Claudio Tassinari, Piero Ricobello, Maddalena D'Ambrosio, Mario Zanette) dodelano izvedel deset krajših beneških ljudskih in pivskih motivov.

Sledila je izvedba vokalnega ansambla pevk iz šole prof. Elene De Martin, ki so same že uveljavljene na koncertnem in pedagoškem področju. Pod vodstvom Fabiane Noro so peke sopranistke Lorella Grion, Irene Lionetti, Liliana Moro, Lorena Ribis, Maria Taran, mezzosopranistki Patrizia Belloni in Manuela Marussi ter alta Elena De Martin in Franka Žgavec; na tolkalah jih je spremljal Giorgio Fritsch. Podale so šest pesmi nabožne vsebine, ki so izzvenele kot nekaj od-

Pesniška zbirka Ivana Tavčarja v italijanščini

Pri milanski knjižni založbi Editrice Nuovi Autori je pred kratkim izšla pesniška zbirka slovenskega tržaškega pesnika Ivana Tavčarja z naslovom *Lo spessore del tempo*. Pesmi Ivana Tavčarja so v italijanščini; to je zanimivo, saj je avtor sicer tržaški Slovenec. V lično oblikovani knjižici, ki šteje nad 120 strani lepega tiska, je izbranih okrog sedemdeset poezij, ki so vse v nevezani obliki, se pravi, da pesnik ne dela rim in se raje drži proste pesniške oblike. Ivan Tavčar je reflektiven pesnik, saj je njegova poezija polna meditacij o življenju in smislu našega bivanja. Pesniški jezik je zelo preprost in lahko rečemo, da Tavčar nalašč izbira take besede, ki so hitro vsem dojemljive. Morda zato, da bralcu hitreje posreduje svoje vtise in impresije, morda pa tudi zato, ker je danes v poeziji že preveč besedičenja. Kakorkoli že, Tavčarjeve italijanske poezije so pred nami in prav je, da zabeležimo njihovo prisotnost, kot tudi dejstvo, da je Ivan Tavčar naše gore list, ki piše v italijanskem jeziku. Da ni prvi med nami, ki mu teče pero lepše in hitreje v italijanščini, je dokazal že Maurensig s svojo uspešnico o šahu. Tavčar pa je vsekakor za vse nas odkritje, saj o njem ne vemo kaj dosti. Živi in dela v Trstu, kjer se je rodil leta 1943.

Zanimivo bi bilo vedeti, če piše poezije tudi v slovenščini. Če pa jih ne piše, bi bilo gotovo dobro, če bi nekatere njegove pesmi prevedli v slovenski jezik, saj so nekatere njegove poezije prav sodobne in bi se ne sramovale primerjave s pesmimi sodobnih slovenskih pesnikov. Med prebiranjem knjižice poezij bi človek niti ne podvomil, da gre za slovenskega avtorja; pa tudi, da gre za Tržačana, bi se mikomur ne sanjalo. Le ena pesem o Krasu izdaja pesnikovo rojstno deželo.

-jp-

mev iz daljne preteklosti, prežete z narodnimi miti, baladnimi motivi in ljudsko živo in svežo religioznostjo.

V tretjem - zadnjem - delu bogatega in neobičajnega koncerta je godalni kvartet Prometeus Pianoquartett (Lucio Degani-violina, Massimo Piva - viola, Luigi Puxeddu - čelo, Andrea Rucl - klavir) sugestivno, mojstrsko in temperamentno podal še trinajst ljudskih krajših - tudi bolj ali manj znanih - motivov.

Številna publika (več kot sto ljudi) je z veseljem prisostvovala koncertu slovenskih beneških motivov v izvedbi v glavnem italijanskih (ne samo goriških) zrelih glasbenikov. Tako je glasba postala stičišče, most, na katerem sta se srečali dve kulturi ob zajemanju iz narodnega bogastva pravljidske glasbe, ki je tako res bila, kakor pravi Pavle Merku, prava »posoda najstarejših in najpristnejših notranjih resnic.«

DD

Primorski duhovniki žrtve zadnje vojne

V knjigi *Palme mučeništva*, ki je izšla že v drugi izdaji, so navedeni tudi primorski duhovniki, žrtve druge svetovne vojne.

Naj jih navedemo:

Leta 1943:

Atilio Cormons je bil župnik v Srednjem v Beneški Sloveniji. Postal je žrtev nemškega napada novembra 1943.

Franč Gabrejna je bil župnik v Lozicah pri Šentvidu. Nemci so ga 15. novembra odpeljali v Ajdovščino in ga tam ustrelili.

Placid Sancin je bil župnik v Dolini pri Trstu. V septembru 1943 so ga partizani aretirali in ustrelili ter pokopali neznano kje.

Anton Šatej je kot novomašnik prišel za župnika v Štanjel na Krasu. V nedeljo, 26. septembra 1943, so ga ob veliki nemški čistki nemški vojaki aretirali ter pod Rihemberkom še isti dan ustrelili.

Leta 1944:

Alojz Obič je prišel v goriško škofijo iz videmske. Nazadnje je bil v službi v Podsobotinu in Št mavru. Dne 5. januarja so ga partizani odpeljali iz župnišča v Št mavru in ga likvidirali nekje v Podsobotinu.

Anton Pisk je kot upokojenec bival v župnišču v Kanalu. Konec oktobra 1944 so ga na kanalskem vrhu partizani aretirali in nato 28. oktobra umorili v Spodnji Trebuši.

Lado Piščanc je bil kaplan v Cerknem. Na svečnico so ga aretirali partizani in naslednji dan ustrelili na Lajšak nad Cerknim.

Ludvik Sluga je bil kaplan v Cerknem. Skupaj z Lodom Piščancem in 14 drugimi Cerkljani je bil aretiran in likvidiran; njih trupla so vrgli v brezno.

Mirko Vekjet je bil župnik v Boljuni v Istri. Septembra 1943 so ga Nemci aretirali, odpeljali v Da-

chau, kjer je umrl dne 20. februarja 1944. 1. septembra tega leta je postal žrtev partizanov bogoslovec Rudolf Trček, doma iz Črnega vrha. Tam je bil, ko so partizani napadli domobransko postojanko. Ko se je hotel umakniti, ga je pokosila partizanska strojnica.

Leta 1945:

Janez Dorbolo' je prišel v goriško škofijo iz Beneške Slovenije in bil župnik v Zgoniku in na Vrabčah, nazadnje je bival v Ljubljani. Dne 3. marca so ga partizani zajeli v Samatorci, ustrelili in vrgli v kraško brezno.

Franč Setničar, kancler v goriški nadškofiji, je postal žrtev ameriškega bombardiranja goriške severne železniške postaje na belo nedeljo, 8. aprila 1945. Bomba je zadela njegovo hišo v ul. Cappella in ga ubila.

Viktor Perkan je bil župnik dekan v Jelšanah; 6. maja ga je neki partizan ustrelil na pokopališču v Jelšanah.

Ernest Bandelj je postal žrtev četnikov; pri Prvačini so ga 30. aprila 1945 vrgli v Vipavo, kjer je utonil.

Leta 1946:

Upokojeni katehet Filip Terčelj je postal žrtev partizanov dne 7. januarja 1946 nekje pri Davči v Poljanski dolini.

Izidor Zavadlav je zadnji v vrsti teh duhovniških žrtev na Primorskem. Bil je župnik na Gorenjem polju pri Anhovem. Ko se je vračal iz Marijinega Celja, so ga zahrbtno napadli in v gozdu ubili 15. septembra.

Vseh žrtev med primorskimi duhovniki v zadnji vojni je bilo torej 16. Padli so kot žrtve Nemcev, partizanov, četnikov, zavezniškega bombardiranja. Delili so usodo svojih ovčic.

Ponatisnjena knjiga o računstvu velikega slovenskega šolnika dr. Franca Močnika

V Ljubljani je izšel ponatis knjige o računstvu za splošne ljudske šole, ki jo je v letih od 1891 do 1892 izdal dr. Franc Močnik, velik slovenski šolnik, matematik, teolog in domoljub. Delo je v nakladi 1.500 izvodov ponatisnila zasebna založba Jutro v sodelovanju z občino Cerkno, in sicer v počastitev 180-letnice rojstva dr. Franca Močnika. Naš veliki rojak se je rodil 1. novembra 1814 v Cerknem. Med leti 1832 do 1836 je študiral tudi bogoslovje v Gorici. Od 1836. pa do 1846. leta pa je poučeval na goriški normalki. Močnik je bil doslej najplodovitejši pisec matematičnih učbenikov, ki

so vplivali na vse narode Evrope, prav posebno pa na šolstvo dežel, ki so te učbenike prevedle v svoje jezike. Učbeniki slavnega rojaka iz Cerknega so izšli v slovenskem, nemškem, hrvaškem, srbskem, albanskem, bolgarskem, češkem, italijanskem, madžarskem, novogrškem, poljskem, romunskem, slovaškem in ukrajinskem jeziku. Napisal je 142 knjig o različnih stopnjah matematike, od katerih nekatere njegove učbenike še zmeraj uporabljajo. Računice dr. Franca Močnika, ki ga je avstroogrška oblast za njegove zasluge odlikovala tudi z nazivom *Vitez*, pedagogi in

drugi strokovnjaki označujejo v njegovem narečju »od nimir za nimir,« kar pomeni »od zmeraj za zmeraj«.

Njegove knjige naj bi bile skratka za zmeraj uporabne, tudi tedaj, ko bodo minile vse šolske reforme in reforme reform. Dr. Franc Močnik pa je veliko prispeval tudi k razvoju slovenskega šolstva.

Po njegovi zaslugi se je v osnovnih šolah na območju Avstroogrške v drugi polovici prejšnjega stoletja slovenščina pričela uveljavljati kot nemščini enakopraven jezik.

M.

Krožek Virgil Šček izdal štiri pomembne publikacije

Krožek za družbena vprašanja Virgil Šček je v prejšnjem tednu izdal štiri pomembne in koristne publikacije. Tri so zgodovinskega značaja, ena pa vsebuje mednarodne dokumente in listine o varstvu manjšin.

Gre namreč za popravljen ponatis dveh diplomskih nalog, ki sta ju l. 1979 oz. 1982 zagovarjala Nadja Maganja in Aleš Breclj, za govore Virgila Ščeka v italijanskem parlamentu (delo je pripravil Marko Tavčar) in za drugi del zbirke dokumentov o varstvu manjšin, ki vsebuje dokumente Organizacije združenih narodov, Sveta Evrope in Evropske unije (knjigo je uredil Ivo Jevnikar).

To so štiri izjemne publikacije, saj prispevajo tako k ozaveščenju o

naši polpretekli zgodovini kakortudi o mednarodnih normah, dokumentih in listinah, ki določajo zaščito narodnih manjšin. O le-tem je krožek V. Šček povabil pred kratkim v svojo sredo tudi predsednika Federalistične unije evropskih narodnostnih skupnosti (FUENS) dr. Christoph Pana.

Diplomski nalogi Nadje Maganja (*»Trieste 1945-1949: Nascita del movimento politico autonomo sloveno«*) in Aleša Breclja (*»I gruppi politici autonomi sloveni a Trieste 1949-1952«*) sta prva zgodovinska dokumenta o začetku samostojnega slovenskega političnega natopanja v zamejstvu - točneje: na Tržaškem - po koncu 2. svetovne vojne.

Njima se pridružujeta še nalogi Adrijana Pahorja (*»Il crepuscolo*

del TLT e i partiti autonomi sloveni 1952-1954«) in Brune Ciani (*»Trieste 1954-1956: il Memorandum d'Intesa e i gruppi politici autonomi sloveni«*), ki ju je krožek v knjižni obliki že izdal leta 1993. Knjiga Marka Tavčarja o govorih Virgila Ščeka v rimskem parlamentu pa je pomemben prispevek k osvetljevanju lika tega velikega Primorca, katerega življenje in dejavnost Tavčar že dalj časa raziskuje.

Izid teh štirih knjig je torej zelo pomemben za celotno našo skupnost.

Prav bodo prišle vsem tistim, ki se ukvarjajo s proučevanjem naše polpretekle zgodovine in tistim, ki si dan za dnem prizadevajo za uveljavljanje naših pravic v različnih forumih.

Ljubljana ob potresu na Veliko noč pred 100 leti

(14. - 15. april 1895)

Iz Letopisa Misijonske družbe (*Annales de la Congregation de la Mission* (tome 60) 1895, str. 372-377), ohranjenega v arhivu matere hiše v Parizu. Pričevanja, ki do sedaj še niso bila objavljena, je iz francoščine prevedel p. Robert Petkovšek.

Pismo g. Nežmaha, duhovnika Misijonske družbe, g. A. Fiatu, generalnemu predstojniku.

Ljubljana, 1. maja 1895

Prečastiti oče general!

V noči z velikonočne nedelje na velikonočni ponedeljek nas je božja roka hudo udarila. Ob enajsti uri in dvajset minut smo začutili strašen potres. Časopisi so o nesreči te katastrofe pretiravali; mi pa, ki smo bili priče temu dogodku, lahko povemo resnico.

Ob enajsti uri in osemnajst minut 14. aprila smo zaslišali nekaj strašanskih eksplozij podobnega v notranjosti zemlje, ki je privzdignila hiše in zaradi katere so se hiše še nekaj časa majale. Knjižna omara v naši sobi, svečnik in drugi predmeti so popadali na tla; odprla se je ekonomova blagajna; naše brate sem slišal kričati in br. Filip, ki je bil tedaj bolan, je padel s postelje na tla.

Porušene hiše v Ljubljani

ril in potolažil prestrašene meščane, je s kanoniki opolnoči obšel mesto in obiskal vse njegove predele. Naše sestre in vdane strežnice bolnih so v bolnišnici odnašale bolnike z njihovih postelj na vrt. Bogate prebivalce mesta je bilo videti, kako so svoje male otroke posajali v kočije in jih odvažali, da bi jih rešili. Približno tri tisoč oseb, moških in žena, je odšlo v okolico mesta, kjer so spali po vagonih. To je storil tudi upravitelj Kranjske dežele. Tako se je končala noč od 14. na 15. april.

Ljubljana, glavno mesto Kranjske, je sedaj skoraj prazna. Danes je že sedemnajsti dan po katastrofi, potres pa se še ni končal; sunki se še nadaljujejo, čeprav niso več tako močni. Kar zadeva nas, smo nekaj časa spali zunaj hiše pod verando, sestre pa v baraki na vrtu bolnišnice.

Posledice potresa v Ljubljani so strašne. Mesto je razdejano. Škoda je bila ocenjena na pet milijonov florintov. Nekatere hiše so se zrušile; več kot dvesto jih bo potrebno porušiti. Večina cerkva v mestu je uničenih. Potrebno jih bo v celoti ali delno porušiti. Razen stolne so vse druge zaprte. Svete maše so na trgih ali v kakšni podeželski kapeli.

Sestre v Ljubljani imajo šest zgradb; vendar ni nobena tako zelo poškodovana kot bolnišnica in njena cerkev. Z rušenjem se je že začelo.

Cesarska vlada na Dunaju je v teh dneh poslala v Ljubljano deset inženirjev, da bi ocenili škodo in nevarnost. Eden izmed njih je včeraj

opravil pregled naše hiše in cerkve. Ugotovil je, da je hiša še dobro ohranjena in da ni utrpela velike škode; zaprl pa je cerkev. Podeželski župniki živijo v najetih stanovanjih. Letos tudi ne bo šmarnične pobožnosti ne pridig ne slovesnih maš. Bog sam je pridigal.

Vendar pa delamo v misijonih, zlasti po župnijah, kjer cerkve niso tako poškodovane. Ta ponedeljek, 29. aprila, se bom vrnil iz misijona in če Bog da, bom 4. maja odšel na drug misijon.

Prečastiti oče, priporočite nas v molitev Vincencijevi družini. A flagello terrae motus libera nos Domine!

S spoštovanjem, Vaš vdani
Urban Nežmah, duhovnik
Misijonske družbe

Nekaj drugih podrobnosti, o katerih so poročale Hčere krščanske ljubezni (sestre usmiljenke) v zvezi s katastrofo.

Sestra Leopoldina Brandis, vizitatorica, je želela obiskati naše uboge sestre v Ljubljani in odpotovala iz Gradca 6. maja. Čez noč se je ustavila v Celju, kjer je potres povzročil nekaj škode, a ne velike. Naslednjega dne je ob štirih zjutraj odšla iz Celja in prišla v Ljubljano.

Ob dveh so zaprli ves promet za vprego zaradi cesarjevega prihoda, ki je na poti v Pulj hotel tudi sam potolažiti nesrečne ljudi in jim pomagati v stiski. Prvič po veliki nesreči so bili ubogi prebivalci srečni ob misli, da bodo videli priljubljenega vladarja. Najprej je njegovo veličastvo obiskalo bolnišnico. Zdravniki in uslužbenci bolnišnice, več gospodov in gospa Združenja rdečega križa (ki so za bolnišnico zastoj oskrbeli barake), naša vizitatorica s sestro prednico in več drugimi sestrami, ki niso bile zavzete z delom pri bolnikih, so pričakovali njegovo veličastvo v vrtu pri vhodnih vratih. Ob pol štirih je bilo mogoče že od daleč slišati navdušene vzklike množice. Cesar, obdan s spremstvom, vojaškim ministrom, več maršali in visokimi gospodi, se je pripeljal na skromen vrt. Njegovo veličastvo se je na kratko zadržalo v zelo prijaznem pogovoru z zdravniki. Pozanimal se

je, kje so bolniki, če ni nihče ranjen in če bodo obljubljene barake zadoštovale. Nato se je obrnil k naši častiti sestri vizitatorici in ji prijazno rekel: »Zelo sem vesel, da vas vidim.« Na odgovor, da smo zelo vesele pozornosti, ki nam jo je njegovo veličastvo izkazalo, je rekel: »Slišal sem, s kakšnim pogumom in s kakšno hrabrostjo so sestre rešile bolne v tako kratkem času.« Nato se je obrnil proti sestri prednici in vprašal: »Kje bivajo sedaj vaše sestre?« »V barakah, vaše veličastvo.« »Ampak, tudi vi ste - mar ne - preživeli zunaj več noči?!« Cesar je hitro namenil še nekaj besed predstavnikom Združenja rdečega križa, nato se je lahko povzpelo po stopnišču, odkoder je lahko videl vse razdejanje; ko je prišel nazaj, se je njegovo veličastvo obrnilo k sestri vizitatorici: »Saj to je grozno! Stavba je strašansko poškodovana.« Nato se je cesar s spremstvom vrnil na vrt, šel od barake do barake, da bi videl in potolažil uboge bolnike; z mnogimi od njih se je zelo prijazno pogovarjal. V eni izmed barak je njegovo veličastvo reklo našim sestram: »Tudi uboge sestre je bilo strah, mar ne? In sedaj morajo živeti v barakah s svojimi bolniki; tudi to

je priložnost, da si nabereмо nebeških zakladov.«

Po končanem obisku se je njegovo veličastvo vrnilo k vhodnim vratom, kjer ga je čakala kočija; vse njegovo visoko spremstvo mu je sledilo. Naenkrat se njegovo veličastvo obrne, gremimo svojega spremstva in se ustavi pred sestro vizitatorico, ki ga je od daleč spremljala s sosestrami. Z okrašenim klobukom v rokah reče počasi in slovesno: »Moje priznanje in topla zahvala vsem sestram za njihovo širokosrčnost in predanost, s katero zdravijo in rešujejo svoje.« Cesar je nato obiskal še veliko drugih zgradb. Poročajo o več drugih primerih, ki kažejo, kako je bilo njegovo srce dobro in sočutno. Naj navedemo le enega. Ko je od daleč videl polje, kjer so najbolj revni imeli svoje šotore, je cesar stopil iz kočije, šel naravnost proti enemu izmed šotorov in vstopil; obdali so ga ubogi ljudje in pripovedovali o svoji nesreči. Pritekli so tudi sosednji prebivalci in njegovo veličastvo jih je tolažilo, kot se zgane sočutje dobrega očeta ob nesreči njegovih otrok.

Ob pol sedmih je cesar obiskal še bolnišnico za kolero in blagovolil reči našim sestram, da je očaran nad redom in čistočo, ki sta tam vladala.

Dunajski plakat za pomoč Ljubljani

Nemudoma smo vstali, se oblekli in odšli z g. superiorjem v dnevno sobo, kjer smo zmolili litanije in molitve, ki so za take nesreče predvidene po obredniku. Tam smo ostali približno do dveh zjutraj. Zemlja se je še vedno tresla in sunki so se ponovili večkrat; ta dan smo jih našli od dvajset do štirideset.

V mestu sta vladala zmeda in vznemirjenost. Da bi g. škof pomi-

5. aprila letos je v Rimu star skoraj 82 let umrl eden največjih kiparjev našega časa, gotovo pa največji še živeči italijanski kipar Emilio Greco. Po rodu je bil Sicilijanec, saj se je rodil v Cataniji leta 1913. Kaj kmalu je začel slikati, se izšolal in imel prve razstave že v letu 1933. Takrat se je tudi preselil v Rim, kjer je od tedaj tudi živel in delal. Bil je poznan kot odličen risar; slavni Picasso si je ogledal razstavo njegovih risb v Londonu in po ogledu dejal: »Ta človek je gotovo najboljši risar, kar jih je v Evropi.« Čeprav Emilio Greco ni bil preveč vesel tega komplimenta, ker je vse svoje energije vlagal v kiparstvo, moramo povedati, da so njegove risbe izredno lepe in prav tako tudi vrsta

Umrl je italijanski kipar Greco

njegovih grafik, posebno tistih, ki jih je napravil v tehniki suhe igle. Emilio Greco je veliko razstavljal doma in po svetu, njegove skulpture pa so vse izredno razgibane in sledijo t.i. arhaično-sicilijanski šoli; Emilio Greco spada med kiparje, ki so ostali zvesti figuraliki, pa čeprav so svoja dela oplemenitili z novimi, večkrat tudi abstraktnimi in naravnost avantgardnimi elementi.

Za njegove kipe velja, da so izredno harmonično narejeni; ženski liki so izrazito senzualni. Veliko je delal tudi po naročilu in marsikdo se bo spomnil velikanskih polemik, ki so sledile njegovemu delu v mestu Orvieto, kjer je napravil vrata za stolnico in postavil kipe pred cerkev. Nekateri so se takrat spraševali, kako je mogoče uskladiti moderno umetnost z renesančnimi umetnina-

mi. Šele čas je pokazal, da je imel Greco prav. Sicer pa je sklesal tudi kip papeža Janeza XXIII., ki danes stoji v cerkvi sv. Petra v Rimu in ga je naročil Pavel VI., velik ljubitelj in poznavalec umetnosti. Poseben kip in umetnina zase pa je skulptura, ki jo je Greco posvetil Collodijevemu Ostržku. Ta je v letih petdeset spet razdelil občinstvo na tiste, ki ga kritizirajo, in na tiste, ki umetnika slavijo. Danes velja Greco Ostržek že za klasično umetnino. Tako tudi vsa njegova dela, ki jih po svetu hranijo v največjih muzejih, največ v Vatikanskem muzeju, v Louvru in v Greco parku na Japonskem, kjer so kiparju na odprtem pripravili stalno razstavo.

Jurij Paljk

Italijanski tisk v veliki nevarnosti

Preprost človek se ne zaveda, kaj se dogaja v Italiji na področju tiska. Kot je znano, je že potekala velika akcija, da bi prevzele časopise v svoje roke samo nekatere družine ali skupine. Nekaj podobnega opažamo tudi v svetu televizije.

Dogaja se, da tisk zahaja v hude finančne težave in je celo prisiljen prekiniti svoje dejavnost, ko ni pogodu nekaterim krogom. Vzemimo na primer katoliške tednike: v državi jih je 136 s približno petimi milijoni bralcev. To je svoboden glas, ki se ne ujema z načrti nekaterih, zato nastanejo težave... Te so: povišanje cene papirja in poštnine. Ali je jasno, kako se nekateri igrajo s svobodo tiska? Iz istih razlogov morajo dnevniki dvigati cene. Povečini stanejo sedaj 1500 lir na izvod. Določitev cene je sicer svobodna in vsaka uprava časopisa postopa, kakor se ji zdi. Tako imamo različne cene: 1800 ali 1400 ali celo 900 lir, v nekaterih dneh tedna stanejo nekateri dnevnikarji kar 2000 lir in več.

Pod vplivom takih dogodkov (ali bolje rečeno: problemov) se je znašel tudi naš Katoliški glas.

Toliko v vednost, da bodo naši bralci vedeli, kako je s tiskom. O tem naj samipremišljajo.

SSk pričakuje ugodne volilne izide

Pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti Gorica je pred bližnjimi občinskimi volitvami najprej zavzelo zelo naklonjeno stališče do pobude o Evrošoli; obenem pa zelo negativno ocenilo možnost združitve višjih šol na Goriškem. V tej točki je nujno podvzeti vse korake znotraj in zunaj manjšinskega prostora, da ne bi prišlo do škodljivih ukrepov in okrnitve slovenskega šolstva.

V zvezi z volitvami je Pokrajinsko tajništvo SSK Gorica prepričano, da bodo volilci razumeli trenutek, v katerem je v novih časih tudi slovenska manjšina v Italiji, in da bo zaradi tega podprlo zamisel povsem prenovljenih občinskih uprav v Doberdobi, Sovodnjah in v Števerjanu. Županski kandidati Marija Ferletič, Savo Klede in Hadrijan Corsi so zelo dobro prestali predvolilno preizkušnjo s konkretnimi programi, z ugledom svojih kandidatnih list in z doslednostjo stranke, ki se je vsa leta vztrajno zavzemala za

narodnost kot zaščito, živahno kulturno življenje, zdravo šolstvo in učinkovit gospodarski razvoj. Poleg tega ni težko dokazati, da morajo biti v novem času občinske uprave odločnejše pri upravljanju in da morajo slediti predvsem reševanju povsem stvarnih življenjskih problemov, obenem pa se hitreje odpreti nastajanju nove Evrope, ki tudi našim krajem nalaga prenovljeno miselnost in predvsem drugačno upravljanje, kot smo ga bili vajeni doslej. V tem smislu je Slovenska skupnost izrazito pomladila sestav svojih list, ker je zagotovilo, da je resnično pripravljena na nove izzive in spremembe, do katerih še vedno prihaja in ki vse bolj posegajo tudi v življenje slovenske manjšine. Gre za spremembe, ki zahtevajo, da se manjšina tesneje strne okrog svojih prvih novih uprav, hkrati pa okrepi skupno bivanje z vsemi pripadniki večinskega naroda.

Slovenska skupnost Gorica

Praznik pomladi v Doberdobi

Predstavitve knjige Triglavski kralj

V nedeljo, 17. aprila, se je v Doberdobi začel Praznik pomladi, ki ga vsako leto organizira SKD Hrast. Gre za praznik, s katerim hočejo Doberdobci in bližnji Kraševci obuditi spomin na preteklost, ko je bil na velikonočni ponedeljek v njihovem kraju živinski sejem. Danes tega sejma seveda ni več, je pa zato Praznik pomladi lepa priložnost za kulturne prireditve in tudi za zabavo. Lepo vreme je organizatorjem pomagalo, da so prvi dan lepo izpeljali. Že popoldan so za najmlajše organizirali slikarski atelje in potem mlade slikarje tudi ustrezno nagradili. Ob 18. uri pa so v župnijski dvorani svečano odprli skupinsko fotografsko raz-

stavo domačih avtorjev na temo *Od Julijcev do Krasa*. Takoj za otvoritvijo razstave so predstavili avtorja knjige *Triglavski kralj* gorenjskega pisca Ivana Sivca. Knjiga opisuje življenje in delo znamenitega dovskega župnika Aljaža, ki je ohranil Triglav Slovincem in spisal vrsto skladb, od katerih je gotovo najbolj znana *Oj, Triglav moj dom*. Avtor je v svojem posegu podčrtal predvsem pomembno narodnostno delo župnika izpod Triglava.

Praznik pomladi v Doberdobi se je nadaljeval z ljudsko veselico pod velikim šotorom, v katerem so igrali narodno zabavne viže Gorenjski muzikantje. Nadaljeval se bo že v soboto in nedeljo.

Na božjo pot

Verniki iz slovenske duhovnije sv. Ivana v Gorici smo šli, kot vsako leto, tudi letos v Emavs. Izbrali smo si novo cerkvico Marije Pomagaj, ki jo je dal zgraditi kmet Karel Gantar v Doleh nad Idrijo in so jo v lanskem avgustu zelo slovesno blagoslovili. Zvonovi so nas slovesno sprejeli, ko smo začeli ob 10. uri sv. mašo. Navdušeno smo jo spremljali z velikonočnimi pesmimi in po maši so nas gostoljubno pogostili z zakusko.

Nato smo nadaljevali pot v Idrijo, kjer smo najprej obiskali lepo okrašeno župno cerkev sv. Jožefa delavca, ki je prav lani obhajala svoj srebrni jubilej. V novi gostilni pri Škafarju so nas zelo dobro pogostili tudi z idrijskimi žlikrofi. Popoldne pa smo se peljali po dolini Idrije in Soče v Drežnico in počastili Srce Jezusovo v mogočni farni cerkvi.

Še kratek postanek v Kobaridu in ubrali smo pot po dolini Soče skozi Kanal domov.

Hvala Bogu za lep sončni dan in za lepa doživetja; vsem, s katerimi smo se srečali, pa lepa hvala za prijazno gostoljubje.

Udeleženka

Velik uspeh gojencev slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel

MATIJA FAGANEL - oboa (mentor Andreja Konjedic): 3. nagrada 1. c kategorije 24. tekmovanja mladih glasbenikov Republike Slovenije Ljubljana, 11. marca 1995

ALEKSANDRA PAVLOVIČ - klavir (mentor Sijavuš Gadžijev): 1. nagrada (95/100) kategorija F na »Concorso internazionale di musica per i giovani Città di Stresa«. Stresa, 1. aprila 1995

PETER GUS - violina (mentor Jurij Križnič): 3. nagrada 2. a kategorija na 1. tekmovanju mladih violinistov in violončelistov Primorske Postojna, 8. aprila 1995

Rupa

V ponedeljek, 3. aprila, smo pospremili na njeno zadnjo pot Delko Jaki vd. Cotič. Bila je iz znane rodbine Jakljevič iz Rupe. Njeni strici so imeli v Rupi pred prvo svetovno vojno dobro vpeljeno strojno kožo. Po prvi svetovni vojni so se zadeve poslabšale in Jakjevi so odšli v Karlovac na Hrvaško. Pokojna Delka se je rodila pred 85 leti v Rupi. Bila je učiteljica-šivilja. Poročila se je s Felicetom Cotičem iz Sovodnj, po domače pri Markotinih. Vendar se je zanjo tedaj začel pravi križev pot. V nežni mladosti ji je namreč umrl otrok. V vihri druge svetovne vojne je prišlo še do tragičnega izginotja moža Feliceta; še zdaj se ne ve, kje počiva. Čeprav je bivala veliko let v Gorici, je vedno rada prihajala v rodno vas k svojim. Vedno je ohranjala življenjsko vedrino in humor ter živela zares iz vere.

Mimogrede naj omenim, da je pokojnica doživela tako starost zaradi zdravljenja z vodo (umivanje z mrzlo vodo, sopara, ovitki in druga Kneippova priporočila). Svoja bogastva je rada podarjala vsakomur, ki se je za to zanimal.

Pokojnico bomo ohranili v najlepšem spominu za njeno potrpežljivost, dobroto in vedrino, ki jih je do zadnjega nosila v sebi, čeravno je zadnje mesece hudo trpela.

Naj ji bo dobri Bog bogat plačnik za vse, kar je dobrega storila. Sorodnikom izrekamo iskreno sožalje.

D.B.

Peč

14. marca letos je v goriški bolnišnici tiho odšel k Očetu blagi Franc Juren. Od 15. marca počiva na domači božji njivi, kjer pričakuje slavnega vstajenja. Vse življenje je z veliko ljubeznijo obdeloval zemljo, trpel od rojstva dalje. Vdano je prejemal zakramente življenja. Saj ima sam Bog posebno ljubezen do malih. Nečak in družina, ki sta ga imela v svoji sredi kot ljubega člana, sta ga obdajala z veliko skrbjo in nego v vsem. Kljub vsem težavam je dočakal kar 83 let. Pokopali smo ga na njegov rojstni dan ob veliki udeležbi prijateljev in vaščanov.

Vsem, zlasti nečaku in njegovim, izrekamo še enkrat prijateljsko sožalje.

žu

Tiskovno sporočilo SKGZ-SSO

Slovenska narodnostna skupnost iz Furlanije - Julijske krajine bo enotno počastila 50. obletnico osvoboditve in padca nacifašizma. To bo storila z deželno manifestacijo, ki bo 1. maja ob 16. uri v občinskem parku v Doberdobi (Gorica).

Odločitev za skupno proslavljanje tako pomembne obletnice je bila sprejeta v Enotnem zastopstvu Slovincov v Italiji, ki ga sestavljajo Slovenska kulturno gospodarska zveza, Svet slovenskih organizacij, kulturne organizacije Slovincov iz videmske pokrajine, Demokratski forum Slovincov, deželni slovenski komisiji Stranke demokratične levice in Stranke komunistične prenove ter Slovenska skupnost. Manifestacije se bodo udeležili tudi pomembni predstavniki iz Slovenije in Italije.

Kulturni spored bodo oblikovali združeni pevski zbori z Goriškega, člani Gledališke šole Gorica in Odra '90 ter Godba na pihala Kras iz Doberdoba.

Prirediteljski odbor

SSk Števerjan

Sekcija SSK v Števerjanu je dober teden pred občinskimi volitvami zbrala odbor in kandidate. Ugotovili so, da so županski kandidat Hadrijan Corsi in vsi kandidati za občinske svetovalce dobro pripravili svoje predvolilne nastope, ki so izzveneli v prepričanju, da potrebuje Števerjan v novem času novo upravo, ki bo lahko sledila spremembam časa. Stranka SSK v Števerjanu zaradi tega z zmernim optimizmom gleda na bližnje volitve, ki naj bi prinesle kraju nov zagon in nove oblike skupnega življenja z vsemi pripadniki večinskega naroda. Ugotovili so tudi, da bodo volilci po vsej verjetnosti prepoznali pomembnost trenutka in oddali glas stranki, ki se vedno dosledno zavzema za zaščito narodnosti, za kulturno življenje in zdravo šolstvo ter uspešno gospodarstvo.

Ob vsem tem velja omeniti razveseljevo dejstvo, da so zelo aktivni prav mladi kandidati, ki so vnesli v kraj večjo živahnost, medtem ko je bila kvaliteta županskega kandidata Hadrijana Corsija že od vedno jasna in nesporna ter prav gotovo sprejemljiva za celoten Števerjan.

SSK

Spust po Vipavi

V nedeljo, 23. aprila, prireja Kajakaško društvo Šilec Prijateljski spust po Vipavi z vsemi vrstami nemotornih čolnov. Člani društva so preveslali Vipavo v vsej dolžini že pred tremi leti, večkrat vadijo in se spuščajo po italijanski strani meje od Gabrij do izliva v Sočo. Tokrat pa gre za množičen spust, podoben Soški regati, ki poteka že deset let vsako jesen od Solkana do Podgore.

Prijateljski spust po Vipavi bo daljši, saj se bo začel ob 10. uri v Renčah, cilj pa bo pod avtocestnim mostom v Sovodnjah, kar pomeni, da bo potrebno veslati približno 400 metrov tudi v protitoku po Soči. Prireditelj računa na udeležbo vseh, ki živijo ob Vipavi blizu Renč in ostalih krajev in imajo kakšno plovilo. Z italijanske strani bodo prišli člani društva Šilec in italijanski kajakaši. Če pobuda uspe, jo bodo prihodnje leto ponovili.

SSk o pomanjkljivosti prejšnjih uprav

Pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti Gorica je opravilo analizo prejšnjih uprav v Doberdobi, Sovodnjah in v Števerjanu. Ugotovilo je, da so posebno v zadnjem času uprave delovale prepočasno in premalo odločno v odnosu do velikih sprememb, sredi katerih se je znašla tudi slovenska manjšina. Uprave niso pokazale dovolj smisla za pravilno ovrednotenje svojih krajev, pri čemer velja še posebej omeniti velik odliv ljudi na delo izven občine, kar se je v zadnjem obdobju pričelo kazati kot pešanje domačih dejavnosti, trgovine ipd. S tem v zvezi velja izpostaviti nedorečeno politiko do okolja, kjer bi morala uprave delovati preventivno, kar dokazuje usad na pokrajinski cesti Oslavje-Števerjan. Regulacijski načrti se tudi še kako tičejo življenja ljudi; načrti namreč preprečujejo mladim, da bi si svoje domove postavljali na območju rodne vasi. Za skoraj vse uprave je bilo značilno, da so vlagale preveč energij v lepe napovedi; uresničenega je bilo zelo malo. Pogosto je tudi mogoče dokazati premalo resnične volje za reševanje žgočih problemov, med katerimi velja omeniti predvsem šolo v Jamljah, kjer bi se dalo napraviti dosti več, ali na prepogosto opuščanje rabe slovenščine na občinski sejah. Med vsemi stvarmi in pomanjkljivostmi bode v oči dejstvo, da so uprave v veliki meri zanemarile povezanost z bazo, s svojimi ljudmi, in da se je to pogosto kazalo tako, da ljudje o pomembnih stvareh sploh niso bili informirani, ali pa, da njihovega glasu, tudi v obliki zbiranja podpisov, uprave niso upoštevale. Mnogo od naštetih stvari gre na račun ideološkega izročila, ki so ga zastopale prejšnje uprave in s katerim se stranka SSK ni nikdar istovetila; narobe. Slovenska skupnost je bila vedno za življenjsko reševanje problemov vseh posameznih občin.

Slovenska skupnost Gorica

Občinske volitve v Zgoniku, na Repentabru in v Dolini

Od leve: županski kandidat liste Skupaj - Insieme v Dolini Boris Pangerc ter županska kandidata SSk v Zgoniku Joško Gruden in na Repentabru Rencó Milič

V nedeljo, 23. aprila, bodo volilci treh okoliških občin na Tržaškem izvolili nove župane in občinske svete. Volitve bodo potekale po novih volilnih pravilih večinskega sistema, po katerih lista, ki prejme večino veljavnih glasov, izvoli 60% svetovalcev in župana, ostalih 40% svetovalcev pa pripade ostalim listam sorazmerno s prejetimi glasovi. V Zgoniku in na Repentabru bo tako zmagovita lista imela župana in osem svetovalcev, ostale liste pa štiri svetovalce. V Dolini bo zmagovita lista dobila župana in 11 svetovalcev, ostalih pet pa druge liste.

Ker gre pri teh volitvah za občine s pretežno slovenskim prebivalstvom, si zato oglejmo, kakšne liste so se oblikovale. V občini Zgonik so se predstavile štiri liste: SSk z županskim kandidatom Jožkom Grudnom,

levičarska lista Skupaj-Naprej z županskim kandidatom Tamaro Blažina ter italijanski Pol svoboščin z županskim kandidatom Umberto Ercolessijem.

Na Repentabru se predstavljajo: lista Slovenske skupnosti z mladim županskim kandidatom Rencom Miličem, Napredna lista z županskim kandidatom Aleksijem Kružmanom ter nepoznana lista Združenje Hrvatov.

V občinah Zgonik in Repentabor so slovenski občani še v takšni večini, da ni nevarnosti, da bi zadnji upravi prišli v roke neslovenskih krogov; zato se je Slovenska skupnost odločila nastopiti samostojno z lastnim znakom, da se tako zagotovi izvolitev čim večjega števila slovenskih svetovalcev ne glede na to, katera lista zmagala.

Drugačen pa je položaj v dolinski občini. Če bi tu stranke, ki so v zadnji mandatni dobi dokaj

uspešno vodile občino (SSk, DSL, SKP, bivši PSI), nastopile ločeno, bi gotovo prišlo do balotaže med slovenskim in italijanskim županom.

Da se ta nevarnost prepreči in obenem ohrani občina v domačih rokah, so se omenjene stranke ob podpori Civilne družbe dogovorile za listo SKUPAJ-INSIEME z županskim kandidatom Borisom Pangercem. Lista ima konkretne možnosti, da že v prvem krogu volitev zmaga z absolutno večino. V tem primeru ne bo potreben drugi krog volitev (balotaža).

V informacijo naj povemo, da na tej listi kandidirajo tudi trije kandidati, ki jih je predlagala krajevna sekcija Slovenske skupnosti. To so prof. Aldo Stefančič, inž. Damjan Raseni (Ražem) in prof. Fulvija Premolin.

(D)

Naša beseda

Vsako leto ob Veliki noči izide na Očinah list *Naša beseda*, ki je namenjen slovenskim vernikom v župniji sv. Jerneja. Tudi letos je izšla in prinaša vrsto prispevkov, ki se dotikajo dogodkov v življenju župnije v preteklem letu.

Na začetku je objavljena kratka črtica Alojza Rebule z naslovom *Kamenček z vrta*. Sledi zapis župnika Zvoneta Štrublja o škofovem pastirskem obisku na Opčinah, za tem pa poročilo o postavitvi plošče žrtvam bombardiranja Opčin 20. aprila 1944, ki so jo odkrili 28. decembra lani. Objavljen je tudi govor, ki ga je ob tej priložnosti imel dr. Drago Štoka. Dr. Štoka je prispeval tudi krajši zapis ob 45-letnici smrti znanega dolgoletnega openskega župnika Andreja Zinka, Pavel Vidau pa članek ob 50-letnici konca 2. svetovne vojne. Sledijo krajša poročila o krajevni stvarnosti: o pomembnosti zahajanja v domačo cerkev (Berta Vremec), o delovanju zbora Sv. Jernej (Marica Dolenc), o mladinski verski skupini in mladinski glasbeni skupini (Breda Susič), o ženski duhovni skupini (Ani Tretjak), o zborih Vesela pomlad (Majda Danev) in o gledališki skupini Tamara Petaros (Lučka Susič). Stanka Čuk je prispevala daljši članek o 15-letnici ustanovitve Sklada Mitja Čuk, Majda Artač Šturman pa poročilo o gledališki predstavi *Vaje v slogu*.

Pavel Vidau navaja pomembnejše dogodke pri Banih v lanskem letu in na začetku letošnjega, zatem si lahko preberemo zgodovinski oris o orglah v župnijski cerkvi sv. Jerneja na Opčinah. Stanko Andolšek je napisal intervju z Alojzom Ferlugo o praznovanju 50-letnice društva Višava na Ferlugih leta 1955 (delovanje je nato zamrlo); Ivan Artač se spominja Opencev, ki so se v vojnem času s padalom vrgli na slovensko ozemlje v okviru sodelovanja z britansko obveščevalno službo in slovenskimi partizani. Še posebej je tu omenjen Josip Dolenc, ki je po vojni izginil (o njem je tudi poročal Ivo Jevnikar v Mladiki). Objavljena sta odlomka iz del Sare Perini in Virginije Macor o življenju naših prednikov, ki sta bili nagajeni z nagrado Albina Bubniča; Berta Vremec pa je prispevala članek o igrah, ki so šle v pozabo. Zadnji prispevek je izpod peresa Ivana Artača, ki se spominja pok. prof. Borisa Tomažiča.

Poleg tega lahko v Naši besedi najdemo tudi statistične podatke o življenju v župniji (krsti, poroke, smrti), seznam najstarejših župljanov in spored velikonočnih verskih svečanosti. Objavljena je tudi pisma zahvala ljubljanskega nadškofa in slovenskega metropolita dr. Alojzija Šuštarja prof. Ivanu Artaču za knjigo *Opčine - zgodovinski oris župnije*.

Počastitev Jožeta Golca

V tržaški Rižarni so nacisti 4. aprila pred 50 leti usmrtili in sežgali časnikarja Jožeta (Jojota) Golca, ki je vodil tržaški del obveščevalnega omrežja za zahodne zaveznike, ki sta mu načelovala polkovnik Vladimir Vauhnik in Ante Anič, ter enega izmed njegovih kurirjev - Rafaela Požarja.

Ob tej obletnici je bila 12. aprila na nekdanjem morišču maša za obe žrtvi, a tudi za vse ostale Golčeve sodelavce in znanke, ki so v Rižarni ali po drugih taboriščih postali žrtve nacističnega uničevalnega stroja, ker so se mu uprli iz ljubezni do človeštva in zgodovine.

Jesen 1944 so se zvrstile aretacije v Trstu, Gorici, Vidmu, Benetkah, Padovi, Ljubljani in drugod. Vsaj 20 ljudi je izgubilo življenje (v Rižarni poleg obeh omenjenih še družina Šibenik - oče Matija in mati Frančiška ter hčerka Tilka, pripadnika DOS Tugomer Sušnik in Slavko Zelen ter morda še kdo), več pa se jih je vrnilo iz taborišč (iz Trsta je znan pok. duhovnik Peter Šorli). Žrtve se med seboj velikokrat niso poznale, imele so tudi različne ideale in politično so bili različno opredeljeni; vsem pa gre naša hvaležnost za največjo žrtev, ki so jo mogle utrpeti za svobodo.

Srečanje v Rižarni ni bilo ne manifestacija ne zgodovinski posvet, temveč izraz spontane želje, da bi

Prešernov nagrajenec Alojz Rebula in glasbena skupina Jonatan gostje v SKK

Slovenski kulturni klub, ki vsako soboto večer prireja srečanja za mlade, je v začetku meseca aprila prilagodil svoj urnik bližajočemu se poletju. Sedaj so dnevi že daljši, vreme postaja lepše, zato je razumljivo, da mladi radi ostajajo na odprtem čim dlje. Sestanki v klubu se sedaj začnejo ob 19. uri in ne več ob 18.30.

Zadnji trije pred velikonočnimi prazniki so bili za mlade organizatorje kar uspešni. Na zadnjem sestanku odbora SKK je bilo sklenjeno, da se tudi mladi spomnijo obletnice konca druge svetovne vojne. Tako so klubovci 25. marca organizirali filmski večer, na katerem so si ogledali film *Schindler's list*, ki govori o antisemitizmu med drugo svetovno vojno in o koncentracijskih taboriščih. Kratek uvod na to temo je pripravila mentorica kluba prof. Lučka Susič.

Prvo soboto v aprilu pa so se mladi srečali z letošnjim Prešernovim nagrajencem, s pisateljem Alojzom Rebulo. Večer je potekal v res prijaznem vzdušju: pisatelj je odgovarjal na vprašanja številnih mladih, ki so se udeležili srečanja. Govoril je o svojem študiju antične grščine in latinščine in o svoji ljubezni do slovenskega jezika; govoril je o svojem ustvarjanju, o morali v delu umetnika, pripovedoval je o svojih izkušnjah v profesorskem poklicu in o svojih pustolovščinah, ko je plezal po gorah itd. Njegovo pripovedovanje je bilo tako zanimivo in zabavno, da so se mladi z njim

zaustavili v pogovoru več kot dve uri, kar je že pravi rekord. Ob začetku večera pa je gledališki krožek SKK pripravil recital odlomkov iz njegovih del.

V soboto, 8. aprila, je bilo srečanje, uglaseno na velikonočne praznike. Srečanje je bilo namreč - za spremembo - v obliki koncerta. Nastopila je vokalno-instrumentalna skupina Jonatan iz Brezovice pri Ljubljani. To je skupina mladih, ki se ukvarja z glasbo in petjem že celih 10 let, lani pa je izdala svojo prvo kaseto. Pojejo predvsem pesmi z versko vsebino, njihova posebnost pa je v tem, da predvsem zadnja leta pojejo pesmi, ki jih sami napišejo in uglasbijo. Pri teh dajejo največjo težo ravno besedilu: v njih se sprašujejo za smislom življenja, odkrivajo božjo ljubezen, posvečajo pa se tudi aktualnim problemom - zelo pretresljivi sta npr. dve njihovi pesmi o splavu. Skupina Jonatan ni zanimiva samo zato, ker ima pesmi, ki so mladim zelo blizu, temveč tudi zato, ker publiko vedno prijetno preseneča s sproščenostjo svojih pevcev, z navdušenjem, s katerim pojejo, in z uglasenostjo ter ubranostjo glasov njihovih pevcev. Po koncertu sta sledili družabnost in zakuška.

Slovenski kulturni klub bo s svojo dejavnostjo začel spet po velikonočnih praznikih: 22. aprila bo na vrsti izlet v Gorico, kjer se bodo klubovci udeležili proslave v sklopu Evrošole.

Breda Susič

Pobude mladih v velikem tednu

Mladina pri bedenju v openski cerkvi na veliki četrtek (Foto Davorin Križmančič)

Mladi so tudi letos v velikem tednu oblikovali vrsto verskih pobud, zlasti na Opčinah in na Repentabru. V sredo, 12. t.m., sta bila v openski župnijski cerkvi sv. Jerneja spokorno bogoslužje in spovedovanje mladih družin. Uvodno misel je posredoval salezijanski duhovnik Janez Vodičar, ki dela z mladimi v verski gimnaziji v Želimlju. Na veliki četrtek zvečer sta bila na Opčinah češčenje Najsvetejšega in ura molitve. Udeležili so se ju lahko mladi iz vseh župnij. Bedenja se je udeležilo veliko mladih Slovencev, bili pa so prisotni tudi italijanski mladinci.

Na veliki petek se je na Repentabru odvijal že tradicionalni križev pot, ki so ga oblikovali člani Slovenske zamejske skavtske organizacije, vodil pa ga je njihov duhovni asistent Tone Bedenčič. Zbralo se je lepo število skavtov, pa tudi drugih mladih, ki so v hladnem petkovem večeru s pohodom podoživeli Kristusovo trpljenje. Križev pot se je končal v repentabski župnijski cerkvi s petjem in obhajilom.

bile ob 50-letnici tudi te zamolčane žrtve deležne javnega spomina.

Zanje in za vse žrtve Rižarne je maševal dr. Angel Kosmač. Sledil je razgovor, ki ga je vodil Ivo Jevnikar in v katerega je poseglo več

sorodnikov in znancev ter sodelavcev pomorjenih rodoljubov.

Pred spominsko ploščo so položili šopek s slovensko trobojnico in napisom Žrtvam iz skupine Jojo Golc.

ZADRUŽNA KRAŠKA BANKA

Zadruga kraska banka obvešča cenjene člane, da bosta izredni in redni občni zbor v drugem sklicanju dne 23. aprila 1995 s pričetkom ob 9. uri v občinski telovadnici v Zgoniku s sledečima dnevnima redoma:

Izredni občni zbor:

1. odobritev novega zadružnega statuta

Redni občni zbor:

1. poročilo Upravnega odbora, prikaz in obrazložitev obračuna z dne 31.12.1994;
2. poročilo nadzornega odbora;
3. razprava in odobritev obračuna, poročil in predloga o razdelitvi dobička iz leta 1994;
4. določitev višine zneska, ki naj ga doplačajo novi člani;
5. določitev višine posojila, ki se sme podeliti posamezniku;
6. določitev najvišje meje dolgoročnih blagajniških in podpisnih kreditov;
7. določitev sejin in honorarijev članom upravnega in nadzornega odbora;
8. izvolitev štirih članov upravnega odbora.

Če se kdo ne more udeležiti občnega zbora, prosimo, da pooblasti izključno drugega člana.

Za vstop v dvorano je obvezno vabilo.

SLORI

Predsednik Slovenskega raziskovalnega inštituta
sklicuje

REDNI OBČNI ZBOR

v četrtek, 27. aprila 1995, ob 18.30 v prvem sklicu in ob 20. uri v drugem sklicu v Gregorčičevi dovrani, ulica s. Francesco 20 v Trstu. Dnevni red:

1. poročilo upravnega sveta;
2. obračun za leto 1994 in predračun za leto 1995;
3. poročilo nadzornega odbora in razrešnica;
4. volitve upravnega sveta, znanstvenega sveta in nadzornega odbora;
5. razno.

PROSVETNO DRUŠTVO RUPA-PEČ
prireja 25. in 30. aprila ter 1. maja 1995 v RUPU

TRADICIONALNI PRAZNIK FRTALJE

SPORED: TOREK, 25. APRILA

Proslava ob 50-letnici zmage nad nacifašizmom
ob 16.30:

nastop Godbe na pihala;
VIKTOR PARMA iz Trebč;
nastop skupnega zbora članic ZSKP;
govor časnikarja Radia Trst A
IVA JEVIKARJA;
ples z ansamblom ROM-POMPOM.

NEDELJA, 30. APRILA

ob 16.30: nastop mladinskih in otroških zborov: Vrh sv. Mihalela, Rupa-Peč, Št. Maver in O. Župančič iz Štandreža;
tekmovalje v cvrtju najboljših firtalje;
ples z ansamblom HAPPY DAY.

PONEDELJEK, 1. MAJA

ob 18.30: veseloigra dramske skupine iz Štandreža (Janez Starina: Človek brez smeha);
ples z ansamblom HAPPY DAY.

Deloval bo dobro založen buffet s tipično firtaljo, specialitetami na žaru ter s pristno domačo kapljico.

Pod pokroviteljstvom Skupnega zastopstva Slovencev v Italiji
SVET SLOVENSKEH ORGANIZACIJ in
SLOVENSKA KULTURNO GOSPODARSKA ZVEZA
vabita na

ENOTNO DEŽELNO PROSLAVO OB 50-LETNICI ZMAGE NAD NACIFAŠIZMOM IN OSVOBODITVE

DOBERDOB, 1. maja 1995, ob 16. uri.

Moški zbor Fantje izpod Grmade
in dekliški zbor Devin
prirejata

KONCERT VELIKONOČNIH PESMI

v novi cerkvi v Štivanu
v soboto, 22. t.m., ob 20.30.

SODELAVCE OBVEŠČAMO,
naj zaradi praznika 25. aprila
pošljejo svoje prispevke
najkasneje do ponedeljka,
24. aprila, opoldne.

DAROV

Za cerkev sv. Lovrenca na Vrh
sv. Mihaela: Renato Devetak
(Čotou) z družino ob 50. obletnici
smrti brata Avgušina 300.000;
Zebka Korošec in Russian za rože
20.000; druž. Devetak v isti namen
50.000 lir.

Za Pastirčka: Vilko Čekuta, Kana-
da 100.000 lir.

Za lačne: Mery P. 50.000 lir.

Za Sveto goro: M.P. s prošnjo za
zdravje 50.000 lir.

Za brata misijonarja Ivana in
Pavla Bajca: vaščanka M.P.
100.000 lir.

OBVESTILA

SLOVENSKA SKUPNOST GORI-
CA prireja zaključno družabno srečanje
pred nedeljskimi volitvami v petek, 21.
aprila, ob 20.30 v gostilni Pri Mari v
Sovodnjah.

TEOLOŠKO PASTORALNI TE-
ČAJ. V četrtek, 27. aprila, bo ob 20.30
v prostorih male dvorane Kato-liškega
doma zadnje predavne v sklopu
letošnjih verskih razmišljanj. Govoril
bo p. Ivan Hočevnar na temo: Verujem...
v odpuščanje grehov, naše vstajenje in
večno življenje.

MISIJONAR ERNEST SAKSIDA
bo imel ponovitev zlate maše v cerkvi
sv. Ignacija v Gorici v nedeljo, 30.
aprila, ob 9. uri.

SSG - TRST. Sergej Verč SAMO-
MOR KITOV. Krstna uprizoritev, režija
Mario Uršič. Premiera v petek, 21. t.m.,
ob 20.30 red A. Ponovitve: v soboto, 22.
t.m., ob 20.30 red B, v nedeljo, 23. t.m.,
ob 16. red C, v ponedeljek, 24. t.m., ob
16. red I, v torek, 25. t.m., ob 16. red H,
v sredo, 26. t.m., ob 20.30 red D, v
četrtek, 27. t.m., ob 20.30 red E, v petek,
28. t.m., ob 20.30 red F.

NABREŽINA. V nedeljo, 23. aprila,
bo zbor Fantje izpod Grmade pod vod-
stvom Iva Kralja pel v nabrežinski cerk-
vi velikonočne pesmi med mašo ob 9.
uri. Mesečni nastop zborov-gostov spa-
da v sklop praznovanj ob 200-letnici
naše cerkve. Vabljeni!

ZGONIK. Na belo nedeljo bo 23.
t.m. v Zgoniku ob 17. uri slovesno
somaševanje v bizantinskem obredu in
cerkveno-slovanskem jeziku za 30-let-
nico duhovniškega jubileja župnika dr.
Jožefa Markuže. Pel bo zbor bogoslov-
cev iz Ljubljane. Lepo vabljeni, poseb-
no častilci sv. Cirila in Metoda.

PRAZNIK STARŠEV V BAZOVI-
CI. V nedeljo, 23. t.m., ob 18. uri v
Bazovici: DRUŽINA NEKOČ IN DA

NES. Nastopajo Šavrinske pupe iz
Šmarji nad Koprom s petjem; pogovori
in otroški pevski zbor Slomšek iz Ba-
zovice. Vabljeni!

MARIJIN DOM PRI SV. IVANU
IN OTROŠKI ZBOR KRESNICE go-
stujeta mladinsko skupino s Proseka in
Kontovela s predstavo SALON
EXPON v nedeljo, 23. aprila, ob 17.30,
ul. Brandesia 27. Toplo vabljeni mali
in veliki na veseli popoldan!

V DRUŠTVU SLOVENSKEH
IZOBRAŽENCEV v Trstu bo v pone-
delje, 24. aprila, gost zgodovinar dr.
Aleš Gabrič, ki bo predstavil svojo
knjigo o socialistični kulturni revolu-
ciji, oziroma o slovenski kulturni poli-
tiki v letih 1953-1962. Začetek ob
20.30.

ŠKEDENJSKI ETNOGRAFSKI
MUZEJ bo odprl razstavo o škedenjski
krušarici v Etnografskem muzeju v Ko-
pru (Gramscijski trg) v torek, 25. t.m.,
ob 18. uri. Govorila bosta ravnatelj
koprškega Etnografskega muzeja in
Dušan Jakomin. Pel bo McPZ Škedenj
pod vodstvom Aleksandra Sluge.

MARIJINA DRUŽBA MARIJE MI-
SLOSTLJIVE V TRSTU vabi vse svoje
članice in druge žene ter dekleta na
duhovno obnovo, ki bo v Marijinem
domu v ul. Risorta 3 od srede, 26., do
nedelje, 30. aprila 1995. Vodil jo bo p.
Franc Murko, minorit iz Sostra pri Lju-
bljani.

Začetek duhovne obnove bo v sredo,
26. aprila, ob 17. uri. V četrtek, petek in
soboto bo zjutraj ob 8. uri sv. maša z
razmišljanjem, popoldne ob 17. uri pa
govor in evharistični blagoslov. V ne-
deljo, 30. aprila, bo ob 8. uri pri Novem
sv. Antonu sv. maša z govorom, popol-
dne ob 17. uri pa sklepna pobožnost v
Marijinem domu. Vsak dan bo
priložnost za sposed in osebni razgo-
vor z voditeljem duhovne obnove.
Prisrčno vabljeni.

PISMA BRALCEV

Pismo sovođenjskim volilkam in volilcem

V nedeljo, 23. aprila, bomo
tudi v Sovodnjah obnovili
občinsko upravo. Vsi vemo, da
je upravljanje občine zahtev-
na naloga, ki angažira celotno
ekipo za to izvoljenih oseb; ni
samo stvar posameznika ali
malih skupin, ki bi odločale o
vsem.

Glede napornega upra-
vljanja sovođenjske občine so
izkušnje iz zadnjega mandata
dovolj zgovorne. Pomislimo le
na neuporabljene deželne pri-
spevke, ki jih je uprava morala
vrniti; na stroške za pripravo
zemljišča in načrtov za zgradi-
tev socialnega centra, ki se mu
je uprava sedaj dokončno
odpovedala (po 12 letih propa-
gandiranja občinske enotno-
sti); na denar za izplačilo raz-
nih zakasnelih obveznih upra-
vnih aktov. Vsakdo se o tem
lahko sam prepriča, saj pravi-
lnik dovoljuje občanom se sez-
nanjati z občinskimi dokumen-
ti.

Tisti, ki se zavedajo resnič-
nega stanja uprave, bodo lahko
rekli, da je vzrok zanj splet
negativnih okoliščin. Ni nam

do tega, da bi dosedanjim upra-
viteljem očitali napake in nero-
dnosti. Za tako stanje ni namreč
kriv le dosednji župan, ki je
na koncu mandata ostal sam,
skregan z vsemi.

Občino ogrožajo kočljivi pro-
blemi glede posegov na njenem
področju. Eno izmed spornih
vprašanj je brez dvoma zgra-
ditev financarske šole-
vojašnice. Glede le-te uprava
sploh nima jasnega stališča ra-
zen pred leti izglasovane reso-
lucije; in vendar pripada polo-
vica letališča naši občini. Dve
drugi zadevi, glede katerih
odbor ni bil enoten, sta ekolo-
gija in skrb za okolje. Sledili so
si nerazumevanja in spori, ki
so privedli celo do odstopa ene-
ga odbornika (uradno iz oseb-
nih razlogov).

Še in še bi lahko navajali take
in podobne primere, vendar se
ustavimo tukaj. Dovolj je to, da
začnete razmišljati o tem, komu
je najbolje zaupati glas. Stanje
ni lahko in zato je treba vložiti
vse sile, sposobnosti in razpo-
ložljivost, da se stvari spreme-
nijo. Remo Devetak

V Novi Gorici o narodnoobrambnem gibanju primorskih Slovencev

Pripravljalni odbor za prosla-
vo 50-letnice osvoboditve ter
zmage nad fašizmom in naciz-
mom bo v Novi Gorici ob
omenjenem jubileju priredil raz-
govor ob okrogli mizi. Potekal
bo 21. aprila z naslovom *Narod-
noobrambno gibanje primorskih
Slovencev v obdobju od 1918. do
1947. leta*. S svojimi prispevki
bodo sodelovali zgodovinarji in
javni delavci: dr. Milica Kacin-
Wohinz, dr. Irene Mislej, dr.
Branko Marušič, dr. Jože Pi-
rjevec, mag. Boris Mlakar, Marko
Waltrisch, Nataša Nemec, mag.
Nevenka Troha, dr. Boris Gom-
bač, Peter Stres in Saša Vuga.
Program bo povezoval pesnik in
podpredsednik Slovenske akade-
mije znanosti in umetnosti Ciril
Zlobec.

Spričo različnih stališč o Zorku
Jelinčiču, enem od voditeljev Na-
rodnoobrambne organizacije
TIGR, ki so se pojavila kot od-
mev po objavi knjige njegovih
spominov pri Goriški Mohorjevi
družbi, o čemer smo poročali tudi
v KG, bo nemara zelo aktualna
predvsem ocena TIGR-a. O tej
organizaciji bo govoril zgodovi-
nar Peter Stres, ravnatelj osnov-
ne šole na Dobrovem v Goriških
Brdih. Za svojo temo je pridobil
zapisnik razprave o TIGR-u, ki
jo je dne 13. junija leta 1958 imel
Izvršni komite tedanjega CK slo-
venske Zveze komunistov. Na
omenjeni seji so sodelovali vsi
člani tedanjega partijskega in
političnega vodstva Slovenije.
Sklenili so, da je treba organiza-
cijo TIGR osamiti tudi v razme-
rju do organizacije Zveze borcev,
češ da je bilo vodstvo TIGR-a
dejansko agentura angleške in
francoske obveščevalne službe.

Omenjena okrogla miza se bo
pričela v petek ob 16. uri v mali
dvorani Kulturnega doma v Novi
Gorici.

M.

KATOLIŠKI GLAS

Tednik

List je nastal po združitvi goriškega tednika
»Slovenski Primorec« in tržaškega »Teden«.
Prva številka »Katoliškega glasa« je izšla
2. februarja 1949

Registriran na goriškem sodišču pod št. 5 dne
28.01.1949

Glavni in odgovorni urednik:

Dušan Jakomin

Izdaja: Zadruga Goriška Mohorjeva
Riva Piazzutta 18 - Gorizia - P.I. 00480890318
Tiska: Tiskarna Budin
Riva Piazzutta 18 - Gorizia

Letna naročnina v lirah:

Italija	55.000
Slovenija	55.000
inozemstvo	80.000
zračna pošta	100.000

Oglasi in osmrtnice: 1 modulo (5 cm viši-
ne v enem stolpcu) 45.000 lir + 19% IVA.
Možne so sestave z več enako velikimi
moduli, ne pa vmesne mere.

Član:

ZDRUŽENJE ITALIJANSKEGA
PERIODIČNEGA TISKA

ZVEZA ITALIJANSKIH
KATOLIŠKIH TEDNIKOV